Primus modus eſt talis. Titius legauit filioſa. ſeij minoꝛi. xiiij. annoꝛum cum is filius in ſuam tutelam peruenerit centum: ⁊ dicitur ꝙ poteſt capere legatarius legatum cum erit pubes. i. maioꝛ. xiiij. annoꝛum ⁊ non expectatur ꝙ fiat ſui iuris: niſi in caſu veluti: Titia habens filiuꝫ ſiue minoꝛem ſiue maioꝛem. xiiij. annis ex marito ſuo cuius vitaꝫ ſuſpectam habebat: ⁊ legauit ei filio centuꝫ cum in ſuā tutelam peruenerit: nam tunc non ſolum expectatur pubertas / ſed etiam ꝙ fiat ſui iuris. Secundus modus q icipit ibi: ꝙ ſi quis ⁊c. eſt talis. Lego titio impuberi cū ſue tutele fuerit quo caſu de pubertate intelligit: quādoqꝫ intelligitur de. xxv. annis. veluti ſi puberi ita legatum ſit. ſi autem furioſo vel prodigo ita legatum ſit tunc intelligitur ei legatum cum liberabitur tutela ⁊ cura. ſi autem puberi vel maioꝛi. xxv. an. ita legetur intelligitur ei legatum cū erit ſue poteſtatis. Tertius modus qui eſt ibi. ſi aūt ⁊c. eſt talis. Lego titio cuꝫ ſui iuris fuerit factus; que ſcriptura ita varia eſt et ita habet voluntatis q̄ſtionem ſicut ſuperioꝛes: nā quandoqꝫ continet liberationem poteſtatis: puta in caſu qui dictus eſt. ſ̄. e. l. §. ceterum. ⁊. §. naꝫ ⁊ ſi. quandoqꝫ ꝯtinet pubertateꝫ. vt in ſecūdo rñ. huius. l. quādoqꝫ continet. xxv. annū vt in caſu qui eſt. ſ̄. e. l. §. interduꝫ. Quartus modus qui eſt in. §. eodem ⁊c. eſt talis. Lego titio minoꝛi. xxv. an. et maioꝛi. xiiij. centū cum ad pubertateꝫ peruenerit: quo caſu intelligitur ei legatū cuꝫ habuerit. xxv. an. Quintus modus qui eſt in. §. idemqꝫ ⁊c. eſt talis. Lego titio cum ſue etatis vel legitime etatis factus fuerit quo caſu intelligitur ei legatuꝫ quandoqꝫ cū fuerit pubes quandoqꝫ cum habuerit. xxv. an. vt. ſ̄. in alijs dictum eſt. Et idem eſt in ſexto modo: lego titio cum iuſte etatis factus erit; vel cuꝫ mature etatis erit; vel cū adoleuerit. Quid ſi filiefami. ita legatum ſit. lego titie cum in ſuā tutelam peruenerit; tūc certe debebitur cum habuerit. xij. annos. hoc dicit cū. l. ſeq. Uiuia.

a ¶ Sed vt pubes. ſic inſti. de pupil. ſubſti. in prin. Accur.
b ¶ Impuberi leget. ſcꝫ ſic cum in ſuam tutelam venerit. R. ⁊ facit. ī. ad trebel. l. mulier. circa princi.
c ¶ De eo. ſolo.
d ¶ Pubes fuerit. cui predicto modo legatur. Rog.
e ¶ Multo magis. quia hic non cogitauit de pubertate.
f ¶ Annis legauit. illis verbis cū in ſuam tutelam venerit.
g ¶ Curatoꝛem dedit. vt mentecapte aut luxurioſe viuenti mulieri. vt. ſ̄. de cura. furio. l. antepenul.
h ¶ Ita ſit legatū. illis verbis cum in ſuā tutelā venerit.
i ¶ Tutele. ſi furioſus eſt impubes datur ei tutoꝛ. vt. ſ̄. de tute. l. q hꝫ. ſꝫ adulto eo facto datur curatoꝛ: opoꝛtet ergo ab vtroqꝫ liberatum vt capiat relictū. ſic. ſ. cū in ſuā tutelā ꝑuenerit. qḋ erit etiā poſt. xxv. annos. vt inſti. de cur. §. furioſi. videlicet qñ furioſus ſanā mentē vel ſanos moꝛes recuperat prodigus. vt. ſ̄. de cura. fu. l. i.
k ¶ Si puberi. ſcꝫ filiofami.
l ¶ Ita ſit legatū. ſcꝫ cū in ſuā tutelā venerit.
m ¶ Senſiſſe. ad hoc. ſ̄. ea. l. in ꝑn. Et no. ex hac. l. ⁊ inferioꝛe prima hꝫ R. ꝙ vox hec. ī. hec ꝓpoſitio cū in ſuā tutelā ꝑuenerit quis: nūc pubertatem: ⁊ hoc plerūqꝫ ſcꝫ quotiēs teſtatoꝛē ſecus ſenſiſſe non liqueat; nūc ꝓpriā poteſtatē vt cū filioſa. puberi vel maioꝛi. xxv. annis ſic legat: nūc vtrūqꝫ vt cū mater patrē odiens impuberi filiofami. ſic legauerit. quod ⁊ in ſimilibꝰ dici pōt: nūc. xxv. annis clauditur. vt in adulto patrefami. nūc etiā vltra extenditur vt in furioſo ⁊ filiofami. ⁊ ſimilibus.
n ¶ Hec ſcriptura. i. cum in ſuam tutelam venerit.
o ¶ Ut. id eſt ſicut.
p ¶ Factus. ſcilicet titio do lego.

ſentiendum eſt quod ſabinus ait: vt non fiat paterfamil. ſed vt pubes[a]: ceterum ſi mater que ſuſpectam habuit mariti a quo diuerterat vitam filio ſuo ꝙuis impuberi leget[b] non videtur ſenſiſſe de eo[c] tempoꝛe quo impubes eſt: ſed de eo quo et pubes et paterfami. eſſet. nam et ſi pubes fuerit[d] multo magis[e] dicemus de patrefami. eam ſenſiſſe: ac ſi dixiſſet in ſuam tutelam et in ſuam poteſtatem peruenerit. Qꝫ ſi quis patrifami. impuberi leget: cum ſue tutele ſit de pubertate ſenſit. Interdum et de. xxv. annis ſi mens teſtantis apparet. nam ſi iam puberi minoꝛi tamen. xxv. annis legauit[f]: procul dubio anni. xxv. erunt preſtituti. ¶ Item ſi furioſo vel prodigo: vel ei cui pretoꝛ ex cauſa curatoꝛem[g] dedit ita ſit legatum[h]: puto et de eo ſenſiſſe caſu quo cure ⁊ tutele[i] liberetur. Ex his apparet huiuſmodi voluntatis queſtionem ſabinum interpretatum: et vtiqꝫ non dubitaret ſi puberi[k] / et multo magis maioꝛi. xxv. annis ita ſit legatum[l] de ſua poteſtate teſtatoꝛeꝫ ſenſiſſe[m]. ¶ Si autem ſcriptura[n] hec varia eſt ⁊ voluntatis habet queſtionem vt[o] et illa quoqꝫ ſi quis ita ſcripſerit cuꝫ ſui iuris fuerit factus[p]. Nam aliter al'as accipitur: et plerunqꝫ[q] poteſtas liberationem continet: plerunqꝫ pubertatem[r] vel. xxv. annum[s]. Ego quidem et ſi quis iam puberi[t] minoꝛi tamen. xxv. annis ſic legauerit cum ad pubertatem peruenerit: puto de ea etate[v] cum ſenſiſſe que caret in integrum reſtitutione. ¶ Idemqꝫ eſt et ſi quis cum ſue etatis fuerit factus: vel legitime etatis vtrum de pubertate an de. xxv. annis ſenſiſſet: diſputari de voluntate[x] poteſt: non minus ꝙ ſi ita ſcripſerit cum iuſte etatis ſit factus: vel cum mature etatis ſit: vel cuꝫ adoleuerit.

Paulus. Lex. xlix.

Si filiefami.[y] ita legatuꝫ ſit cum in tutelā ſuaꝫ peruenerit: tunc debebitur cuꝫ viripotēs[z] facta fuerit.

☞ Appellatione libroꝛum continentur omnia volumina in quacūqꝫ materia ſcripta. Bartolus.

Ulpianus. Lex. l.

Librorū appellatione cōtinent oia volumina † ſiue i charta[a] ſiue i membrana[b] ſint: ſiue in q̄uis alia materia: ſꝫ ⁊ ſi in ſiliria: aut vitilitia[c] vt nōnulli cōficiunt: aut in quo alio coꝛio: idem

q ¶ Plerūqꝫ poteſtas. ſ. quotiens ſeruo vel filioſa. ſic legatur.
r ¶ Pubertatē. ſ. cū patrifa. impuberi ſic fuit legatum.
s ¶ xxv. an. ſcꝫ cū puberi patrifa. ſic eſt relictum.
t ¶ Iam puberi minoꝛi. ſcꝫ patrifami.
v ¶ De ea etate. ſcꝫ ſola. ſcꝫ. xxv. an. nō auteꝫ hic ſufficeret etatis venia. vt. C. de his qui ve. eta. impe. l. ſi.
x ¶ De voluntate poteſt. in dubio de. xxv. an. intelligitur. vt. C. de his qui ve. eta. ipe. l. ſi. ⁊ qñ di. le ga. ce. l. ex his. ⁊. ī. de cōdi. ⁊ demon. l. ſi.
y ¶ Si filiefamil. impuberi.
z ¶ Uiripotens. i. cū. xij. an. habebit. vt. ſ̄. l. pri. in ꝑn. nam tunc pati poteſt virum. vt inſtitu. de nup. in princi. ⁊. ī. qñ di. leg. ce. l. qḋ pupille.

Librorum. ¶ Caſus. Legaui Titio libꝛos meos: certe continebunꝛ in legato omnia volumina quibus pro libꝛis ego vtabar ſiue ſint illa volumina in charta ſiue in quacūqꝫ alia materia. Sed pone ꝙ legaui tibi. c. libꝛos: certe nō continebunꝛ in legato. c. volumina libꝛorū; nō auteꝫ cōputabimꝰ quēlibet libꝛum q eſt in vno volumine ꝓ vno libꝛo: et ponit exempluꝫ in homero q hꝫ in ſe. xlviij. libꝛos. nō autē dꝫ cōputari niſi pro vno libꝛo. Sed qd ſi legaui tibi coꝛpꝰ homeri qui habet i ſe. xlviij. libꝛos vt dictum eſt: ⁊ nō habeo de eo niſi. xxiiij. libꝛos: certe non debebūtur tibi niſi. xxiiij. libꝛi. Sed nūquid appellatione libꝛoꝛum continebuntur bibliothece vel alia in quibus ſcripta reponunꝛ: nec etiam mēbꝛane pure. id eſt non ſcripte nec charte pure ſiliter. nec ecōtra chartis legatis debebuntur libꝛi niſi in vno caſu: puta cum aliquis ſtudioſus non habens niſi libꝛos legauit alij ſtudioſo vniuerſas chartas ſuas: tunc enim bene cōtinebunꝛ libꝛi appellatione chartarum: quia talis videtur fuiſſe teſtantis voluntas. Sed pone ꝙ legaui tibi chartas meas puras: certe nō cōtinebuntur mēbꝛane nec alie materie in quibus ſcribi ſolet: nec libꝛi qui ſunt incepti ſcribi. Sed et ſi libꝛos meos tibi legaui non continebūtur libꝛi qui ſunt incepti ſcribi: ſicut nec continetur veſtis appellatione veſtis nondum detexte: ſed bene continebuntur appellatione libꝛoꝛum libꝛi completi ꝙuis non ſint in aſſeribus ligati / vel conglutinati / vel emendati. Item continebuntur membꝛane ſcripte ꝙuis nō ſint ſimul ſute. Sꝫ qd ſi legaui tibi chartas: certe non continebiꝛ materia parata ad faciendū chartas. ¶ Sed ⁊ ſi bibliothecam. Legaui tibi bibliothecam meam: queritur nūquid cōtineaꝛ legato armariū tm̄: an vero etiā libꝛi qui reponuntur in bibliotheca vel armario: Et dicitur ꝙ illud cōtinebitur qḋ teſtatoꝛ ſenſerit. ſi autem non appareat volūtas teſtatoꝛis nō cōtineꝛ niſi illud armariū qḋ eſt affixum ſolo: q: armariū qḋ eſt affixū ſolo diciꝛ bibliotheca: ſed pꝛopꝛie armariū dicitur illud quod nō eſt affixū ſolo. ⁊ large dꝛ armariū etiam bibliotheca. Item diciꝛ largiſſime bibliotheca ipſi libꝛi: quia igitur appellatione bibliothece continetur illud qḋ teſtatoꝛ vult ita vt etiā libꝛi cōtineātur ſi teſtatoꝛ voluit / vt dictū eſt: nō eſt per oīa verū illud qḋ ſabinꝰ ſcribit. ſ̄. e. l. §. libꝛis. ſ. ꝙ libꝛis legatis non continenꝛ bibliothece. nā libꝛis legatis etiā armaria debētur ſi teſtatoꝛ voluit: dū tamen dicta armaria non ſunt affixa ſolo. nā eo caſu nō debebunꝛ: quod autem dictū eſt in bibliotheca libꝛorū habet locū etiā in dactiliotheca anuloꝛum. nā dactiliotheca legata continentur etiā anuli qui ſunt in ea ſi teſtatoꝛ voluit. quedā tamen ſunt q̄ omni modo legatū ſequuntur. nā legato lecto cōtinentur etiā fulcra: ⁊ armarijs legatis ⁊ vinculis ferreis in quibus mittunꝛ homines capti continētur clauſtra ⁊ claues. Uiuianus.

a ¶ Charta. de bombice.
b ¶ Membꝛana. de membꝛis animalium.
c ¶ Uitilitia. coꝛia ſunt quoꝛūdā animalium. vt ſtatim patet cum dicit. in quolibet ⁊c. ⁊ ſemper dic ſi pro libꝛis paterfami. vtebatur.

† Concoꝛ. ca. ſi romanoꝝ. §. dicēdo. vbi dicitur dicendo ꝟbo oīa decretalia conſtituta nllā de decretalibꝰ ꝯſtitutiꝫ ꝑtermiſit. ⁊ glo. in ver. dicēdo. ibi arg. ꝙ ꝟbo gnāli oīa debēt cōpꝛehēdi. di. xix.

Qꝫ ſi in

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Qui ſi in codicibus.repetit vt addat.
b ¶ Membraneis.i.libros ſcriptos in mẽbranis.q.d.non inceratos et eboreos:ſed ſtatim corrigit conſequenter ⁊c. vt omnes contineantur in dubio ſi pro libris eis vtebatur teſtator: niſi contraria probetur voluntas vt hic.⁊.j.proxi.§.forte enim paterfami.pauper tabulis cereis vtebatur pro libro.

y ¶ Sed et membrane.ſcripte. Vel dic etiam non ſcripte ſi talis appareat defuncti voluntas.vt.j.de aur.et argen.lega.l.argumento.§.penulti.in fi.§.
z ¶ Continebuntur.vt et.ſ.§.proxi.in fi.niſi alia fuerit voluntas defuncti.vt.j.de auro et argen.lega.l.argumento.§.pe.item ſecus in argento.vt.j.de auro.⁊ argen.lega.l.⁊ ſi non ſint.§.qd ergo.

c ¶ Xlviij.nota qt libros fecit homerus.
d ¶ Legatum.id eſt libri ab eo facti.
e ¶ Quantecunqꝫ.ſic.ſ.titu.ij.l.ſi ſeruus.§.qui quinqꝫ.
f ¶ Hodie.tempore mortis in bonis defuncti.
g ¶ Bibliothecas.armarium vbi libri reponuntur.vt.ſ.de contrahen.emp.l.labeo.
h ¶ Contineri.ſcilicet libris legatis.no.pro materiato materiam poni.
i ¶ Puris ſcripſit.ſcilicet tacite vbi non debeãtur libris legatis: cum enim dixit ſcriptis deberi: innuit qꝫ nõ ſcripte nõ debebuntur.Accur.
k ¶ Utputa ſi quis.ſcilicet ſtudioſus ſtudioſo: quod eſt.j.
l ¶ Libros deberi.immutatur ergo appellatiuuꝫ: ⁊ ſic eſt contra.ſ.titu.ij.l.iiij.Solu.ſi id qd ſenſit teſtator pꝛſus extraneuꝫ eſt ab eo quod expreſſit nil debetur:vt ibi vbi vero coaptari poteſt ratione conſuetudinis alicuius loci:ſecus eſt ſm Jo.vt hic.⁊.j.e.§.fi.et eodẽ modo ſoluitur.j.de reb⁹ du.l.in ambiguo.

† Concor.glo.in ꝑ.p poſuit.circa mẽb.ibi:non eſt recedẽdum a ſignificatiõe ꝟboꝛũ: niſi cũ cõſtet teſtatorẽ aliud voluiſſe.ca.ex lris.extra de ſpon.⁊ mri.

m ¶ Quid ergo.al's quid ergo:al's ſi quis ergo:al's ⁊ ideo ſi quis.
n ¶ Non continebunt.qꝛ appellatione chartarum ꝯtinent que de bombice ſunt vt hic:ſed hanc interpretationẽ nõ admittit.R.in nr̃is eloquijs: cum membranas noſtro vſu tantuꝫ chartas dicamus: qui vſus omni regule omniqꝫ conſtitutioni in exaudiẽdis ſermonibus derogat ſolus:qui quoniam ſit magis facti nulla iuris conſtitutione mutari poteſt:tam ceteris ꝙ priſciano et horatio noſtri eloquij auctoribus in hac re inuocatis teſtibus.Ro.
o ¶ Materie.vt eboree ⁊ ceree.
p ¶ Scribi.ſcꝫ cõtinetur appellatio chartarum.
q ¶ Et nõ puto.ſic ꝙ libri cepti nec appellatione chartarũ nec appellatione libroꝝ continent: ſec⁹ ſi legeẽ argentũ fractum.vt.j.de aur.⁊ arg.le.l.⁊ ſi nõ ſunt.§.quid ergo.

erit dicendum: qꝫ ſi in codicibus[a] ſint membraneis[b]: vel chartaceis: vel etiam eboreis / vel alterius materie: vel in ceratis codicillis an debeantur videamus.et gaius et caſſius ſcripſerunt deberi et membranas libris legatis: conſequẽter igitur cetera quoqꝫ debentur ſi non aduerſetur voluntas teſtatoris.

☞ In dubio appellatio libri intelligitur de vno volumine: non de libris numeralibus per quos volumen diuiditur.hoc dicit Bartolus.

¶ Si cui.c.libri ſint legati.c.volumina ei dabimus: non centum que quis ingenio ſuo metitus eſt que ad libri ſcripturam ſufficerent: vtputa cum haberet homerum totum in vno volumine non quadragintaocto[c] libros computamus: ſed vnum homeri volumen pro libro accipiendum eſt.

☞ Heres librum legatum non tenetur facere compleri.hoc dicit Bartolus.

¶ Si homeri corpus ſit legatum[d] et non ſit plenum: quantecunqꝫ[e] partes hodie[f] inueniantur/debentur.

☞ Libris legatis non continentur ea in quibus libri reperiuntur.hoc dicit Bar.

¶ Libris autem legatis bibliothecas[g] non contineri[h] † ſabinus ſcripſit: idem et caſſius: ait enim mẽbranas que ſcripte ſunt contineri legatis: deinde adiecit: neqꝫ ſcrinia / neqꝫ armaria/ neqꝫ cetera in quibus libri conduntur deberi.

☞ Libris legatis charte non ſcripte nõ continentur:⁊ chartis legatis non continentur libri niſi aliter voluntas eſſet ineffícax.Item legato chartarum non continẽtur membrane nec econuerſo.Bartolus.

¶ Quod tamen caſſius de membranis puris[i] ſcripſit verum eſt: nam nec charte pure debentur libris legatis: nec chartis legatis libri debebuntur: niſi forte ad hoc nos vrſerit voluntas: vtputa ſi quis[k] forte ſic reliquerit:chartas meas vniuerſas/q nihil aliud ꝙ libros habebat:ſtudioſus ſtudioſo: nemo enim dubitabit libros deberi[l]. nam et in vſu pleriqꝫ libros chartas appellant. Quid ergo[m] ſi quis chartas legauerit puras; membrane non continebuntur[n]: neqꝫ cetere ad ſcribendum materie[o].

☞ Libri cepti ſcribi non continẽtur appellatione librorum: ſecus ſi ſunt bene conplete ſcripti non tamen correcti vel miniati.hoc dicit Bartolus.

¶ Sed nec cepti libri ſcribi[p]: vnde non male queritur ſi libri legati ſint: an non contineantur nondum perſcripti: ⁊ non puto[q] contineri non magis ꝙ veſtis appellatione nondum detexta[r] continetur: ſed perſcripti[s] libri nondũ malleati[t] vel ornati[v] continebuntur: proinde et nondum conglutinati[x] vel emendati continebuntur: ſed ⁊ membrane[y] nonduꝫ cõſute continebuntur.

☞ Legato materiato non intelligitur legata materia.hoc dicit Bartolus.

¶ Chartis legatis neqꝫ papirum ad chartas paratum / neqꝫ charte nondum perfecte continebuntur[z]. ¶ Sed ⁊ ſi bibliothecam legauerit vtrum armarium ſolum[a] vel armaria continebuntur: an vero libri quoqꝫ contineantur: queritur. et eleganter nerua ait. intereſſe quid teſtator ſenſerit. nam et locum ſignificari bibliothecam[b] ſicuti dicimus in bibliotheca[c] eſt: et al's armarium: ſicuti dicimus eboreã bibliothecam emit / al's libros: ſicuti dicimus bibliothecam emiſſe[d]. Quod igitur ſcribit ſabinus libros bibliothecam non ſequi[e]: non per omnia verum eſt[f]. nam interdum armaria quoqꝫ debentur: ſicuti dicimus bibliothecaꝫ que[g] pleriqꝫ bibliothecas appellant. ¶ Plane[h] ſi mihi proponas adherentia[i] quoqꝫ eſſe membranarum armaria: vel affixa ſine dubio[k] non debebuntur[l] cum edificij portio ſint. Quod i bibliotheca tractauimus[m]. ¶ Idem pomponius libro.vj.ad ſabinum in dactiliotheca[n] legata tractat: et ait anulos quoqꝫ contineri nõ ſolum thecam[o] q̃ anulorum cauſa parata ſit: hoc autẽ ex eo coniectatur[p]: qꝫ ita proponitur quis legaſſe dactiliothecam meam et ſi quos preterea anulos habeo: et ita labconẽ quoqꝫ eſtimaſſe[q] ait. Sunt tamen quedam que omnino[r] legatum ſequuntur et vt lectum[s] legatum cõtinet et fulcra[t]

a ¶ Solum.Scilicet ſine liberis.
b ¶ Bibliothecam.⁊ ſub audi per.
c ¶ In bibliotheca.id eſt ſacriſtia.
d ¶ Emiſſe.ſic ponit.ſ.de ꝯhen.emp.l.labeo.
e ¶ Non ſequi.i.vt legãdo libros non videatur legaſſe bibliothecam qd ſabinus dixit.ſ.ea.l.§.libris autem.et ſm hoc planum eſt quod ſequitur.Alij dicunt ſabinuꝫ al's dixiſſet et intellexiſſe: vt legando bibliothecaꝫ non videatur legaſſe libros: et ita eſt hic fallacia amphibologie: vt verum eſt panem comedere canẽ.nam licet bene diceret ſabinus: tamen hec littera non portat hunc ſenſum propter verbum quoqꝫ quod eſt ſtatim.
f ¶ Verum eſt.Scilicet cum mens teſtatoris ſit in contrarium: vt appellatione librorũ contineatur armariuꝫ ſm primũ. Vel dic vt appellatione bibliothece cõtineantur libri ſm Ir.nec obſtat.ſ.de leg.i.l.iiij.quia ſol.ſ.ea.l.§.libris.
g ¶ Que.ſcꝫ armaria.
h ¶ Plane.pro ſed.
i ¶ Adherentia.ſolo vel edificio domus vel affixa: vt ſubijcit.
k ¶ Sine dubio.ꝙuis in ſupradictis poſſit dubitari.Accurſius.
l ¶ Non debebuntur.ſcꝫ cum legantur libri.
m ¶ Tractauimus.vt libris legatis videatur bibliotheca legata ſi hoc teſtator voluit.vt.ſ.§.ſed ⁊ ſi bibliothecam.
n ¶ Dactiliotheca.vas vbi anuli reponuntur vt ſubijcit: legatis ergo anulis ⁊ vas videtur legari ſi hoc voluit teſtator.
o ¶ Thecam.i.dactiliothecaꝫ vt dixi qd eſt vas.vt.j.de penu le.l.iij.in fi.
p ¶ Coniectaẽ.i.cõiecturaẽ vel pſumiẽ qꝫ pars in toto contineatur.
q ¶ Eſtimaſſe ait.ſ.pompo.al's nõ dictur⁹ niſi in caſu propoſito cuꝫ addiderit.⁊ anulo ⁊c.nec eñ regulariter id dixit pomponi⁹.⁊ facit.j.l.proxi.

r ¶ Detexta.que ſit hec:dic vt.j.de aur.⁊ argen.le.l.veſtimentum.
s ¶ Perſcripti.i.in totum ſcripti.
t ¶ Malleati.i.aſſeribus incluſi.
v ¶ Ornati.i.cinapriati vel capitulati.
x ¶ Conglutinati.i.ligati ſcripti tamen.

r ¶ Omnino.lꝫ nõ ſit certa mens teſtantis: ſed in ſuperioribus aliud eſt.
s ¶ Ut lectum.hic ponitur in neutro genere: al's in maſculino.vt.ſ.de peri.⁊ commo.rei ven.l.lectos.
t ¶ Fulcra.id eſt ornamenta lecti ſm Hug.⁊ facit.j.de acquir.re.domi.l.ſed ſi de meis.§.j.

UNIVERSIDAD

a ¶ Armarijs.ſcꝫ legatis.
b ¶ Et vinculis.ſcilicet legatis: ſm hoc dicit de vinculis quibus homines vinciuntur: qui cum clauaturis et clauibus firmantur vt in cyphis videmus: ſed al'as deeſt et.⁊ eſt vincula ⁊ cla.⁊c. Et ſm hoc dic vincula quibus firmantur armaria: id eſt ſere et clauature ⁊ quibus clauduntur oſtia: al'as eſt loculis id eſt vaſis qui clauibus firmantur. Accur.
c ¶ Cedunt . acceſſionis potius iure ꝙ ex ſignifitionis verbi natura ſm Rog.

Argēto. ¶ Caſus. Legaui tibi argentum meum: certe nō continentur arce in quibus erat repoſitum: ſed et anulis legatis non cōtinentur dactiliothece in quibus anuli reponuntur. Viuia.
d ¶ Arculas. paruula arca vbi ponitur argentum: vt.j.de penu leg.l.iij.in fi.
e ¶ Non pertinere. niſi mens teſtantis ſit cōtra. ar.ſ.l.proxi.§.ſed ⁊ ſi bibliothecam.

Si tibi pure legaueſo. ¶ Caſus. Legaui tibi centuꝫ pure: poſtea ita dixi hoc amplius ſi nauis ex aſia venerit heres meus tibi funduꝫ det: certe propter hoc verbum amplius: repetita videntur a ſecundo legato fundi centum primo legata. vnde etiam centuꝫ debebuntur tibi ſub conditione ꝗbus forent primo pure legata: poſtea ponitur leue ſimile. Sed pone ꝙ legaui titio quinqꝫ: et poſtea ita dixi ſeio hoc amplius fundum lego: certe ſeius habebit non ſolum fundum/ ſed etiam alia quinqꝫ: et hoc propter dictum verbum hoc amplius. et hoc dicit Viuianus.

⁊ armarijs[a] et vinculis[b] clauſtra et claues cedunt[c].

Paulus. Lex.lj.

Argento legato conſtat arculas[d] ad legatarium non pertinere[e]. Item anulis legatis dactiliothece non cedunt.

☞ Dictio hoc amplius precedentiū repetitionem inducit.h.d. Bar.

Paulus. Lex.lij.

Si tibi pure legauero: deindepoſtea ſcripſero ita hoc amplius ſi nauis ex aſia venerit heres meus ei fundum dato: verius eſt eo verbo hoc amplius ſuperiora repeti[f] ſicuti dicimus lucius titius plebi quina milia dedit: hoc amplius ſeius: huiuſcemodi[g] ratione quina quoqꝫ ſeium dediſſe intelligimus: ſed et ſi titius[h] acceperit quinqꝫ: ſeius hoc amplius fundū: ſeium quinqꝫ q̊ꝫ accepiſſe intelligimus[i].

☞ Appellatione ligni legati continetur lignum comburendi cauſa paratum a terra ſeparatum ſpeciali nomine nō ſubmiſſum niſi voluntas teſtatoris vel eius conditio aliud induceret. hoc dicit tota.l. ſm Ja.de are.

Vlpianus. Lex.liij.

Ligni appellatio nomē generale eſt: ſed ſic ſeparatur[k] vt ſit aliquid materia/ aliquid lignum[l]: materia eſt que ad edificanduꝫ fulciendumqꝫ neceſſaria eſt: lignum quicquid comburendi[m] cauſa paratum eſt: ſed vtrum ita demum ſi conciſum ſit/ an et ſi non[n] ſit: ⁊ quintus mutius lib.ij. refert: ſi cui ligna legata eſſent q̄ in fundo erant: arbores quidem materie cauſa ſucciſas non deberi: nec adiecit ſi non comburendi gratia ſucciſe ſunt ad euꝫ pertinere: ſed ſic intelligi conſequens eſt. ¶ Offilius[o] quoqꝫ lib.v.iuris partiti ita reſcripſit. Cui ligna legata ſunt ad eum ligna omnia pertinere que alio nomine non appellantur: veluti virge/ carbones/ nuclei oliuarum/ quibus ad nullā aliam rem niſi ad comburendum poſſit vti: ſed holani[p] vel ſi qui alij nuclei[q]. Idem[r] lib.ij.negat arbores nondū conciſas[s] niſi que minutatim conciduntur videri ei legatas cui ligna legata ſunt. Ego[t] autem arbitror hoc quoqꝫ ligni appellatione contineri: quod nōdum minutatim ſit conciſum: ſi iam ad concidendum[v] fuerit deſtinatum: proinde[x] ſi ſiluam huic rei[y] habebat deſtinatam/ ſilua[z] quidem non cedet: deiecte[a] autem arbores lignorum appel-

f ¶ Repeti. ⁊ etiam conditio vt in contrario caſu.vt.j.de condi.⁊ demō.l.auia.ſm.H.ſed.R.dixit hic non intelligi repetitā conditionē niſi aliquibus appareat coniecturis.vt.j.eo.l.non aliter.Accur.
g ¶ Huiuſcemodi.i.propter illud verbum hoc.Azo.
h ¶ Titius.ecce tertium exemplum.
i ¶ Intelligimus.Id eſt intelligere poſſumus ſi ea mens loquentis appareat: ceterum non eſt talis perpetuus intellectus ſm.R. pro quo eſt j.eo.l.non aliter.⁊ ſic ſoluitur contrarium.ſ.de lega.j.l.ſi ſeruus legatꝰ.§.ſi ita.Sed tu dic aliter vt ibi no.⁊ facit.ſ.eo.l.ſi ſit.⁊.j.de dot.pre.l.quita.⁊.ſ.titu.ij.l.legata inutiliter.

Ligni appellatio. ¶ Caſus. Lignum aliud dicitur materia ad edificandum parata. aliud lignum cauſa comburendi paratum: ſed vtrū videt' eſſe lignū ita demū ſi conciſum ſit: an etiam ſi non ſit conciſum. et certe arbores materie cauſa ſucciſe non continentur appellatione lignorum legatorum. et hoc dicit quintus mutus: nec adiecit dictus quintus mutius pertinere ligna ad eum cui legata ſunt: ligna etiam ſi non ſint ſucciſa cauſa comburendi ſed tantum ad comburendum parata et non ſucciſa. Sed offilius dixit conſequens eſſe ſic intelligi/ vt ad eum pertineant: cuius offilij verba ſunt hec cui ligna legata ſunt ad eum omnia ligna pertinere que alieno nomine non appellantur: etiam ſi non ſucciſa dum tamen ad comburendum parata: alieno autem nomine appellantur. ſicqꝫ appellatione lignorum legatorum non continentur virge/ carbones/ nucleium oliuarum ſed ⁊ holani: ⁊ ſi qui ſint alij nuclei ꝗbus eis non poſſit vti legatarius cui legata ſunt ligna ad vllum alium vſum niſi ad comburendum. Item negat dictus offilius ei cui ligna legata ſunt videri legatas arbores nondum conciſas: niſi que minutatim ſunt conciſe: ſed ⁊ ſi non minutatim ſunt cōciſe/ ſed ſunt ad concidendum deſtinate videntur legate. Quid ſi ſiluam habebat teſtator deſtinatam ad comburendum ⁊ legaui titio ligna? certe ſilua legato non cedet: ſed arbores deiecte in dicta ſilua ſic. Quod autem dictū eſt lignorum appellatione contineri illud quod eſt paratum cauſa comburēdi verum eſt ſiue ad balnei calefactionem ſolebat vti teſtator/ ſiue ad calefactionem dictarū hypocauſtorū: ſiue ſolebat vti ad coquendū calcē ſiue ad aliam rem coquendā. Sarmenta autē nō continent' appellatione lignorū niſi hoc teſtator voluerit. nam tūc continebūtur ⁊ ſarmēta/ ⁊ virgule/ ⁊ germina/ ⁊ ſupputamēta materiarū/ ⁊ ſtirpes ⁊ radices vitium. In quibuſdam etiam regionibus continent' appellatione lignorū herbule quedā ⁊ ſpine et vepres: ſicut eſt in egypto vbi arundine p ligno vtuntur: ⁊ vbi arūdines ⁊ papirum comburunt'. naꝫ ⁊ boues de egypto appellant lignuꝫ nauem q̄ ducit ligna de paludibus. Itē in ꝗbuſdaꝫ alijs prouincijs vtuntur boues ad comburendum editu.i.ſtercora boum.⁊ ideo ibi ſtercus boū continet' appellatōe lignorum. Sꝫ pone ꝙ lignū eſt paratum a teſtatore ad carbones conficiendos: certe nō cōtinebit' appellatione lignoruꝫ: neqꝫ carbonū: nec etiaꝫ titiones: nec alia ligna cocta ne fumū faciant: nec ſulfurata de ligno: nec ea que ſunt parata ad faces: niſi teſtator hoc voluit. Pine autem ex quibus nuclei ſunt extracti bene continent' lignorum legatoruꝫ appellatione: pali ⁊ pertice nō cōtinent': quia ſunt in numero materie.h.d. cū.l.ſeq. Viuia.

k ¶ Separat'. a ſapiētibꝰ propter diuerſos vſus.
l ¶ Aliquid lignum. nomē generis imponit' ſpeciei.ſic.ſ.de adop.l.ij.§.j.Accurſius.

Generis nomen q̄n qꝫ ſpeciei imponit'.

m ¶ Cōburendi cā. principaliter vt cōbuſtio prima et ſola parandi cauſa fuerit. Rog.
n ¶ Si non. al's eſt ſiue: ⁊ tunc dic ſi pro q: vel proprie: ⁊ qđ ſubijcit ad eū ſcꝫ heredē: al's ſine non: ⁊ dic tunc ad eū.ſ. legatarium: ſed habetur pro dicto vt ſubijcit. Accur.
o ¶ Offilius.alio nomine: ſcilicet ſpeciali qualia ſunt virge ⁊c. nam habent ſpeciale nomen: ⁊ ideo nō continentur appellatione ligni: licet ad nil aliud valeant niſi ad comburendum. Sed contra.j.eođ.§.offilius. vbi virge ⁊ ſimilia continentur. Sed ibi ſpeciale ratione prouincie vnde erat teſtator.argu.j.ea.l.§.lignorum.ſed.R. diſtinguebat an erant ad alium vſum apte: vt ad faces vel ad plantandum ſalictum. vt.j.ar.fur.ceſarum.l.iij.⁊ tunc non continentur: vt hic.an nō: ⁊ tūc ſic vt ibi. cui obſtat quod hic dicit quibus ⁊c.ſed ipſe refert ad ligna ⁊ non ad proxime dicta quibus ſcꝫ lignis ⁊c.⁊ facit ad totam hanc legem.j.de verb.ſignifica.l.carbonum.
p ¶ Holani.i.nuclei fructuū illiꝰ arboris: ſicut nuclei oliuarū. Accur.
q ¶ Nuclei. ſcilicet non continentur cum proprium habeant nomen. vt j.de verbo.ſigni.l.carbonum.niſi al's ſit voluntas teſtatoris: vt.j.§.offilius.licet. R.dixerit ꝙ continentur appellatione lignorum ſm diſtinctionem premiſſam.
r ¶ Idē.ſcꝫ offilius: ſed al's eſt lex negat: al's.§.idem.lib.ij.negat ⁊c.
s ¶ Nōdum conciſas.i.a terra inciſas: ⁊ ſubaudi vel etiā inciſas a terra: ſed poſtea minutatim nō inciſas: ſic ergo tria exigebat offilius: vt arbor ligni appellatione contineatur.ſ.ꝙ ſit a terra ſeparata. Itē facto hominis. Itē ꝙ poſtea minutatim fuerit inciſa.
t ¶ Ego.ſcilicet vlpianus.
v ¶ Concidendum.fuerat tamen a terra ſeparatum: ⁊ ſic vlpianus primum curat: tertiū non curat dūmodo hoc teſtator facere deſtinabat: ſed nec medium curat ſcꝫ facto hominis vt ſequitur.
x ¶ Proinde.i.ergo ⁊c.
y ¶ Huic rei. incidendam: et minutatim incidendam etiam magnas arbores.
z ¶ Silua.ſi habes ſilua ſcꝫ non inciſa: non cedet legatario: q: non ſunt ligna dum terra aluntur: ſi vero habeas ſiluam: dic nō cedet legatarius eadem ratione quam dixi.
a ¶ Deiecte. licet non ſint conciſe facto hominis: ſed vi ventorum vel alio modo deiecte: in quo ſecus putabat offilius vt predixi. et dic ꝙ et hic minutatim incidere proponebat: vt et ſuperiori caſu quādo ab homine ſunt conciſe.

Comburendi.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

latione continebuntur: niſi aliud teſtator ſenſit. Lignis autem legatis quod comburendi[a] cauſa paratum eſt continetur: ſiue ad balnei calefactionem: ſiue dictarum[b] hypocauſtarū[c] ſiue ad calcez ſiue ad aliam rem coquendaz ſolebat vti. Offilius li.v. iuris partiti ſcripſit: nec ſarmenta[d] ligni appellatione contineri[e]: ſed ſi voluntas non refragatur[f]: etiam virge[g] et germina[h] ⁊ ſarmenta ⁊ ſupramenta materiarum[i] ⁊ vitiuz ſtirpes[k] atq3 radices continebūtur[l]. ¶ Lignorum appellatione[m] in quibuſdam regionibus vt in egypto vbi arundine pro ligno vtūtur ⁊ arūdines et papirum[n] comburunt: ⁊ herbule quedam vel ſpine vel vepres continebuntur: quid miruz[o] cum greci lignum hoc eſt naues lignorum ductrices appellant que hec[p] de paludibus deducunt in quibuſdam prouincijs[q] ⁊ editu[r] boum ad hanc rem vtuntur. ¶ Si lignum ſit paratū ad carbones coquendos[s] atq3 conficiendos: ait offilius. lib.v. iuris partiti carbonum appellatiōe huiuſmodī materiam nō contineri: ſed an lignorum? et fortaſſis quis dicet nec lignorum: nec enim lignorum gratia hec teſtator habuit[t]: ſed ⁊ titiones et alia ligna cocta[v] ne fumum faciant vtrum ligno an carboni an ſuo generi annumerabimus? et magis eſt vt propriuz genus habeant. Sulphurata[x] quoq3 de ligno eque eandem habebunt diffinitionem. Ad faces q3 parata non erunt[y] lignorum appellatione comprehenſa: niſi hec fuerit voluntas: de pinu autē integri ſtroboli[z] ligni appellatione continebuntur.

Paulus. Lex.liiij.

Pali[a] et pertice in numero materie redigendi ſunt et ideo lignorum appellatione non continebuntur.

☞ Cui eſt legata materia non eſt legatū materiatum. Bar.

Pomponius. Lex.lv.

Seruius[b] reſpondit cui omnis materia legata ſit ei nec archam nec armarium legatum eſſe.

Vlpianus. Lex.lvi.

Cum vxori ſue quis ea que eiuſ cā parata ſunt legaſſet: deinde q̄reret[c] cuz is[d] purpuras comparaſſet in ꝓuincia necdū tn̄ aduexiſſet[e]: reſcriptum eſt ad mulierem purpuras pertinere.

☞ Legato inſtrumentorum cōtinentur nomina debitorum. Bar.

Iulianus. Lex.lvij.

Qui chyrographū legat nō tantū de tabulis cogitat/ ſed etiam de actionibus[f] quaruz probatio tabulis continetur: appellatione enim chyrographi vtinos pro ipſis actionibus palam eſt: cū venditis[g] chyrographis intelligimꝰ nomē veniſſe: q̄ etiam ſi nomen quis legauerit id qđ in actionibus eſt legatū intelligit. †

Vlpianus. Lex.lviij.

Cum quereretur agni legati quatenus viderentur[h]: quidā aiebant agnū dūtaxat ſex menſiuz eſſe: ſed verius eſt eos legatos eſſe qui minores anniculis eēnt[i]. ¶ Seruis ⁊ ancillis vrbanis

a ¶ Comburendi. ſcilicet principaliter non etiam per medium. Jo. puta faces. vt.j.§.pe.
b ¶ Dictarum. in aulis vbi ſtant domini ad ignem.
c ¶ Hypocauſtarum. vbi ſtant egroti qui quādoq3 indigent igne: vt argu.§.man.l.ſi quis mihi.
d ¶ Nec ſarmenta. vulgare tuſcorum: quod inciditur de vitibus in capite quando putantur. Accurſius.
e ¶ Contineri. ſi ad alium vſum ſit ꝙ ad comburendum ſm̄ Rog. quod reprobauit.§.in.§. offilius.
f ¶ Non refragatur. Vel quia non ſint ad alium vſum ſm̄. R. vel quia ſit conſuetudo illiuſ terre vt eis vtātur pro lignis ſm̄ nos. vt.j.§.proximo. Accurſius.
g ¶ Virge. Al'as virge. al's virgule.
h ¶ Germina. id eſt pedamenta iuxta alias arbores. vt.§.ſolu.matri.l. diuortio.§.ſi fundum.
i ¶ Materiarum. quas vocant bononie amanidos.
k ¶ Stirpes. ſcilicet vetuſtas: et facit.j. arb.fur. ce.l.iij.
l ¶ Continebuntur.§.§. offilius contra. Solutio ibi.
m ¶ Lignorum appellatione. continebūtur herbule quedam ⁊c. in quibuſdam ⁊c.
n ¶ Papirum. id eſt iuncum: vnde fit papirꝰ ad lampades.
o ¶ Quid mirum. hoc eſt grecum quod lignum interpretatur: et ſic greci naues appellant lignuz.
p ¶ Que hec. ſcilicet ligna: ⁊ habent hic aliud grecum cuius ſenſus eſt in textu.
q ¶ Prouincijs. vt in vngaria et quibuſdam partibus hyſpanie.
r ¶ Editu. i. id quod boues comedunt: ⁊ poſtea ſtercorant: et eo vtuntur ad ligna.
s ¶ Coquendos. puta ad fabricam vbi prius minutatim inciduntur ligna. Accurſius.
t ¶ Teſtator habuit. ſicut nec appellatione librorum charte continentur vel alterius materiati alia materia. vt.§.eo.l.librorum.§.ſicut.⁊.j.eo.l.ſeruus.
v ¶ Cocta. Forte in furno.
x ¶ Sulphurata. ſic fit quando in caſtro proijcitur ignis: id eſt titiones ſulphurati.
y ¶ Parata non erunt. licet per medium ad comburendum ſint parata: et hec fiunt maxime in alpibus. Accur.
z ¶ Stroboli. al's troboli qui vulgariter pigne vocantur: ſed hoc accipe quando nuclei ſunt extracti. et facit.j.de verbo. ſignifica.l. carbonum.§.fina. Accurſius.

a Pali. Facit.j.de verborum ſignificatione.l.pali.⁊.§.de act.emp.l.fundi.§.fina.

Seruius. ¶ Caſus. Ego legaui tibi oēm materiā meā: certe nō cōtinet archa vel armarium de materia factum. Viuianus.

b ¶ Seruius. facit.§.eo.l.librorum.§. quod tamen de membranis. ibi: nec chartis ⁊c.

Cum vxori. ¶ Caſus. Legaui vxori mee ea que eius cauſa paraui: me mortuo petebat ipſa ab herede meo vt daret ei quaſdam purpuras quas ego viuus exiſtens vel procurator meus emeramus in ꝓuincia nec mortis mee tempore apportaueramus domum quas quidē purpuras ego deſtinaueraz aſſignare dicte mee vxori cauſa vſus ſui: certe tenetur ei dare heres meus. Viuia.

c ¶ Quereretur. ſcz quid iuris ſit.
d ¶ Cum is. al'as cum is: et al'as cum vnus: et dic comparaſſet cauſa vxoris. Accurſius.
e ¶ Aduexiſſet. ſcilz purpuras ad mulierem ⁊ ſic nec aſſignauit: aſſignaturus tamen ſi viueret. vt.§.eo.l.ſi quid.⁊.l.itez legato.§. vtroq3. ⁊ facit.j.de aur. ⁊ argen.lega.l. cum quidam.

Qui chyrographū. ¶ Caſus. Habebam chyrographum ſiue inſtrumentum in quo cōtinebatur ꝙ titius debebat mihi centum: dictum inſtrumentuz legaui ſeio: certe video ei legare actiones quas habeo pro centuz contra dictum titium quarum actionum probatio continetur in dicto inſtrumento. nam ⁊ ſi vendidiſſem dicto ſeio dictum inſtrumentum. videor ei legaſſe nomen quod habeo cōtra titium: predictum ſz ſi hoc vſus fui verbo in legādo ſeio: lego ſeio nomen quod habeo contra titium: certe videor ei legaſſe ſimiliter centū predicta que continentur in actionibus quarum probatio continetur in dicto inſtrumento. Viuia.

f ¶ De actionibus. vt §.titulo.ij.l. ſeruum filij.§.eum.et.l.huiuſmodi.§.ſi ita.
g ¶ Vēditis. vt.C.de dona.l.j.⁊.C.que res pign. obliga.poſ.l.ij.⁊.j.de liber.leg.l.iij. in princip. Accurſius.

† Et q̄ reddit lr̄as ſuꝛ ſuo renūciare videt. vt extra de renū.c. ſane dilecto. cuz glo. ſup ꝟ. reddens. et fac ad hanc l.glo.j. in finalibꝰ ꝟbiſ in.c.corā dilecto. extra de of. dele.

Cum quereretur. ¶ Caſus. Legaui titio agnos meos certe cōtinentur legato omnes illi agni qui non habent adhuc annum. Sed pone ꝙ legaui titio ſeruos et ācillas meas vrbanos: certe non continentur legato agaſo ſiue mulio q̄ tunc erant ruſtico operi deſtinati: ſed continentur illi tantum ſerui ⁊ ancille quas ve ego teſtator habebam circa me cauſa mei cultus. Sed pone ꝙ legaui vxori mee lanam: et linum: ⁊ purpuram que eius cauſa paraui: modo queritur cum ego reliqueram in bonis meis multa et omnis generis lanam: vtrum vniuerſa lana ei vxori debeatur? Et dicitur ꝙ non. immo videtur ei legata lana in tanta quantitate tantum quanta mulieri ſatis eſſet ad annuum vſum: et idem de eo in lino et purpura: et hoc ad exemplum penus legate. nam ſi ego lego vxori mee penū et multas res in bonis meis reliqui que penus eſſent ex quibus omni anno vendere ſolitus eram / debebitur legatarię illud tantum quod ei et ſue familie erit quolibet anno neceſſarium et non plus. ¶ Predijs. Legaui titio predium meum titianum et ſeianum: et ea que eorum prediorum colendorum cauſa emi et paraui: certe ea videntur ei legata que ſunt parata cauſa eorum colendorum: puta aſinus qui erat a me in dictis fundis paratus vt apportaret ibi materias ad facienda edificia neceſſaria dictis fundis. Item oues quas paraueram cauſa ſtercorandi dicta predia et opilio qui cuſtodit dictas oues: non autem videntur ei legata ea que poſui in dictis predijs cauſa ornandi puta copiarij: nec ea que ibi impoſui cauſa tuendi et cuſtodiendi dicta predia puta ſaltuarij. Viuianus.

h ¶ Viderentur. ſcz legati.
i ¶ Eſſent. Niſi aliud ex conſuetudine regionis liqueat. vt.j. e. legatis.§.fina. Accurſius.

legatis agaſonem[a] mulionem legato nō contineri? Reſpond. eos enim ſolos in eo numero haberi quos paterfa. circū ſe[b] ipſe ſui cultus cauſa haberet.

☞ In his que quis ꝑmiſcue vtit illud videtur vxoris cauſa paratum qđ ad eius vſum annuū eſt neceſſarium. Bar.

Lana/lino/purpura vxori legatis que eius cauſa parata eſſent: cum multam lanā ⁊ omnis generis reliquiſſet[c]: querebatur an omnis debeatur? Reſpond. ſi nihil ex ea deſtinaſſet ad vſuꝫ vxoris: ſed omnis cōmixta[d] eſſet: non diſſimilem eſſe deliberationem[e] cuꝫ penus legata eſſet/et multas res que penus eſſēt reliquiſſet[f]: ex quibus paterfami. vēdere ſolitus[g] eſſet: nam ſi vina diffudiſſet[h] habiturus vſui ipſe et heres eius: tamen in penū omne[i] exiſtimari: ſed cū probaretur eū qui teſtamētuꝫ feciſſet parteꝫ penus vēdere[k] ſolitum eſſe: conſtitutū eſt vt ex eo quod ad annuū opus eſſet heres legatario daret: ſic mihi placet et in lana[l] fieri: vt ex ea que ad vſuꝫ annuum mulieris ſatis eſſet/ea ſumeret: non enim deducto eo qđ ad viri vſum opus eſſet reliquuꝫ videri vxori legatum eſſe: ſed qđ vxoris cauſa paratum eſſet.

☞ Que pertinēt ad ornatum vel cuſtodiam fundi non pertinent ad culturā. hoc dicit Bartolus.

Prediȷs legatis ⁊ que eorum prediorum colendoruꝫ cauſa empta parataqꝫ eſſent[m] neqꝫ topiarium[n]: neqꝫ ſaltuarium[o] legatum videri ait. topiarium enim ornandi[p]/ſaltuarium autem tuendi[q] cuſtodiendiqꝫ fundi magis ꝙ colendi cauſa paratum eſſet. Aſinū machinarium[r] legatum videri ait. Item oues que ſtercorandi fundi cauſa pararentur[s]. Item opilionē[t] ſi eius generis[v] oues curet.

☞ Mutatio artificiȷ ad officiū non mutat ſubſtantiā legati. Bar.

Idem. Lex. lix.

Textoribus[x] omnib[y] qui ſui eſſent cum moreretur legatis: queſitum eſt an et is quē poſtea ex his hoſtiarium feciſſet legato contineretur? Reſpondi contineri: non enim ad aliud artificium[z] ſed ad alium vſum tranſductus eſſet.

☞ Maſculinū cōcipit femininū. Bar.

Iulianus. Lex. lx.

Qui duos mulos habebat ita legauit: mulos duos q mei erunt cum moriar ſeio heres dato: idem mulos nullos ſꝫ duas mulas[a] reliquerat? Reſpōdit ſeruius deberi legatum: quia mulorum appellatione etiam mule cōtinentur † quemadmoduꝫ appellatione ſeruoruꝫ ⁊ ſerue plerūqꝫ[b] continētur. Id autem eo[c] veniet ꝙ ſemper ſexus maſculinus femininum ſexum[d] continet.

☞ Ubi perſonarum vel rerum idētitas eſt dictio item: inducit repetitionē precedētis qualitatis. Bar.

Idem. Lex. lxi.

In repetendis[e] legatis hec verba que adȷci ſolent: item dare damnas eſto: ⁊ ad conditiones et ad dies legatorum eaſdem repetendas referri ſabinus ait.

☞ Calendarium continet nomina debitorum ⁊ pecuniam ad calendarium deſtinatam: ſiue calendarium legetur/ſiue a legato excipiatur. Bar.

Affricanus. Lex. lxij.

Qui filium et nepotem heredes inſtituerat/certa pꝛedia queqꝫ in his mortis tempore

a Agaſonem. qui agit: id eſt ducit equos. vt. ſ. ſi quadru. pau. l. ſi. ſed mulio qui mulos: ⁊ dic ad opera ruſtica: alś ſecus. vt. j. e. l. ſeruus. §. muliones. ⁊ facit. j. de verbo. ſigni. l. vrbana.

b Circū ſe. ergo ⁊ mulio ſi ad vrbanā familiam fuerit deputatus.

c Reliquiſſet. i. in domū dimiſiſſet ad vſum vxoris ſpecialiter.

d Commixta. in cōmunem vſum.

e Deliberationem. ſcilicet huic qui ſequit cum penus ⁊c.

f Reliquiſſet. id eſt remanſiſſet in bonis.

g Vendere ſolitus. hoc autē in penu/legato nō cederet: vt. j. de penu le. l. nam quod. §. j.

h Diffudiſſet. id eſt infudiſſet vel miſcuiſſet in penum ita ꝙ totum erat in penu.

i Omne. licet videatur excedere modum. nam nil erat venale.

k Penus vēdere. ſi habes vendere dic ⁊ partē vſui tenere: ſi vero habeas pendere: dic id eſt in penu ponere: ⁊ ſubaudi partem vendere: erat ergo cōmixta venalis et vſualis. et ſic eligitur hec via: vt. j. de penu lega. l. nam quod. §. itē ſi quis. ⁊ facit. j. ti. j. l. ſi cui. ⁊. j. titu. ij. l. generali. §. vxori. ⁊. j. de auro ⁊ argē. le. l. pediculis. §. idem cum quereretur.

l In lana. que eſt in cōmuni vſu vt in queſtione propoſuit: et eſt ſpāle in lana ⁊ in lino q̄ appetūt mulieres: ſed aliud in ſeruis ⁊ alȷs ſpeciebus quę ſunt in promiſcuo vſu. vt ſ. eo. l. hoc legatuꝫ. §. pe. ⁊. l. itē. §. proinde.

Mulieres lanā ⁊ linū appetunt.

m Eſſent. repete legatis.

n Topiarium. Seruū.

o Saltuarium. Seruum.

p Ornandi. Purgat enim agrum ſpinis ⁊ euꝫ plantat et circuit ſepibus et foſſis.

q Tuendi. vt. ſ. de vſu ⁊ habi. l. ſi ita.

r Machinarium. qui portat neceſſaria machine que in fundo fiebat forte prope hoſtes poſito.

s Pararentur. ſecus ſi ad fructus. vt. j. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. leg. l. de grege. Accurſius.

s Pararentur. ſcꝫ legata videri.

t Opilionē. id eſt cuſtodem ouium ſic dictus quia oues ferunt opes: vel quia earum vellere cooperimur. ⁊ facit. C. de verbo. ſig. l. ij. ⁊. j. eo. l. auibus. ⁊. l. ſeq. ⁊. j. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. le. l. ſi ita.

v Generis. vt dixi: ſcꝫ cauſa ſtercorandi.

Textoribus. ¶ Caſus. Titius habens multos ſeruos textores legauit ſeio omnes textores qui ſui inueniantur cū morietur: poſtea vnū de dictis textoribus fecit hoſtiarium: ⁊ ita fecit eum tranſire de artificio ad officium aliud ſiue vſum puta ſtichum: certe non propter hoc minus continetur dictus ſtichus in dicto legato. Viuia.

x Textoribus. alś. l. alś. §.

y Omnibus. ſecus ſi non addidiſſet omnibus. quia tunc hec verba q ſui eſſent facerent conditionem. vt. ſ. ti. ij. l. vj. ſed certe ⁊ hic faciunt conditionem ad verbū ſui: non ad verbū textoribus.

z Artificium. tunc enim ſecum. vt. j. eo. l. legatis. §. j. ⁊. ſ. qui. mo. vſu fruc. amit. l. ſi cui.

Qui duos. ¶ Caſus. Titius habēs duos mulos ita legauit ſeio: ſeio lego duos mulos qui mei erunt cū moriar: poſtea dict⁹ titi⁹ alienauit dictos mulos: ⁊ tempore mortis inuenietur habere duas mulas tantum: certe ille due mule debentur legatario: quia appellatiōe maſculi continetur femininum. Viuianus.

a Duas mulas. forte poſt teſtamentum queſitas.

b Serue plerūqꝫ. vt. j. de verb. ſigni. l. deteſtatio. §. j. ⁊. l. inter ſtuprū. §. finali.

c Eo. id eſt ideo.

d Sexum. niſi in caſibus. vt no. ſ. tit. j. l. ſi ita ſit ſcriptum. in princi. et facit. j. de verbo. ſign. l. j. Accurſius.

In repetendis. ¶ Caſus. Inſtitui mihi titium heredem et ab eo multa legata reliqui et pure et in diem et ſub conditione. poſtea ei ſubſtitui ſeium: ⁊ ita repetȷ legata relicta a dicto īſtituto et a dicto ſubſtituto. Item damno te ſubſtitutum ꝙ ſi habueris hereditatem meaꝫ ex ſubſtitutiōe des ⁊ ſoluas ea legata que reliqui ab inſtituto. queritur nunquid ſubſtitutus habēs modo hereditatem meā ex ſubſtitutione teneatur preſtare dicta legata omnia pure? et videt ꝙ ſic. quia in repetendis ab eo legatis non fuit mentio facta de die vel conditione dictorum legatorum: dicitur tamen hic ꝙ ita et taliter tenetur preſtare ſubſtitutus legata ſic ⁊ relicta ab inſtituto fuerūt. Viuianus.

† Concor. glo. in ver. ſed cuꝫ eas. ibi: q2 l maſculino gn̄e cōprehēdit femininuꝫ. §. porro. c. indēnitatibus. ƀ elec. lib. vj.

e In repetendis. lego titio. x. ſub cōditione vel in diem. Item eidem vel alȷ eo amplius fundum. videor in ſecundo legare. x. et erit repetitio diei vel conditionis tam ad x. ꝙ ad fundum. vt. ſ. e. titu. l. ſi ſic. ⁊. l. ſi tibi pure. ⁊. j. de condi. ⁊ demō. l. auia. et. l. libertis omnibus. et. ſ. de condi. inſti. l. cum ſeruus. ⁊. j. titu. ij. l. codicillis. in princip. et per has. ll. ponitur hic caſus: niſi conditio eſſet talis que redderet ſecundū legatum inutile. vt. ſ. titu. ij. l. ſi quis a filio. j. ⁊ ij. reſpon. Sed quid ſi ſic dixerit: lego titio decem ſub conditione. Item ſeio fundum: an videatur conditio repetita? videtur ꝙ non: q2 non eſt repetitio legati ſcilicet eiuſdem: neqꝫ legatarȷ eiuſdem: nec eſt ibi illud verbum eo amplius vel ſimile: ſed hec lex eſt argumen. contra. Item facit. j. de condi. et demon. l. legatum. ⁊. j. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. leg. l. iij. j. reſponſo.

Qui filium. ¶ Caſus. Titius inſtituit ſibi heredes filium ſuuꝫ nepotem ⁊ prelegauit nepoti predium titianum ⁊ ſeianuꝫ ⁊ ea que in dictis prediȷs erunt tempore mortis ſui teſtatoris: excepto kalendario quod erat in dictis prediȷs in quadam archa. i. excepto libro rationum debitorum teſtatoris ſicut legauit ei kalendarium predictum: ita et dicta predia et ea que in eis erant: poſtea tempore mortis teſtatoris fuit inuentum in dicta archa non ſolum kalendarium: ſed etiam pecunia numerata eidem kalendario deſtinata per teſtatorem: quam quideꝫ teſtator exegerat a quibuſdam debitoribus que continebātur in dicto kalen. vel aliunde habuerat ⁊ in dicta archa poſuerat nūquid dicta pecunia continetur legato ſicut ⁊ kalendarium? Et dicitur ꝙ ſic. ſicut et continentur in legato kalendarȷ predicti illa nomina que contraxit defunctus poſt dictum teſt. a ſe factuꝫ de pecunia quā exegit a quibuſdaꝫ de debitoribus qui in dicto kalendario continebantur: de quo quidem vltimo non eſt dubium: quia permutatio nominum nō perimit vel minuit fideicommiſſum. Viuianus.

Excepto

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a ¶ Excepto calendario.quod alteri legauit: et ſic a legato nepotis ex-cepit. Uel dic ſm. R. q preter calendarium delegauit et hoc ſimiliter legauit.

b ¶ Uidebatur.⁊ recte:ſcȝ q non debeat nepoti ſm primuȝ caſum. Uel dic ⁊ male ſm alium:⁊ ideo ſtatim corrigit cum dicit ego autem ⁊c.

ſua eſſent nepoti p fideicom. dederat:excepto calendario[a]: mortis tpe in ea archa in qua inſtrumenta et cautiones debitoꝝ erāt: pecunia numerata inuēta eſt: pleriſqȝ videbatur[b] vix veriſimile eſſe vt teſtator de pecunia numerata ſenſiſſet:ego autem illud dignū animaduerſione exiſtimabam:cū quis calendarium preſtari alicui voluerit[c]:vtrum ne nomina dūtaxat debitorum preſtare voluiſſe ītelligendus eſt:an vero etiam pecuniam ſi qua ab his exacta eidē tamen calēdario deſtinata fuerit: ⁊ magis puto quemadmodum ſi exacte pecunie ⁊ rurſus collate eſſent permutatio nominū non perimeret vel minueret fideicōmiſſum: ita ipſe quoqȝ pecunie ſi ab hoc calendario.i. nominibus faciendis deſtinate eſſent/ eidem fideicommiſſo cedere[d] debeāt: qn etiam illud quoqȝ putem defendi poſſe:vt non modo a debitoribus exacte pecunie:ſed quacunqȝ de cauſa redacte eidem tamen rationi fuerint deſtinate/ fideicommiſſo cedant.

☞ Negociatores dicuntur qui cuȝ aliīs contrahunt: ſecus in eis qui exercent aliquod officium vbi contractus non immineret.Bartolus.

Marcellus. Lex.lxiij.

LEgatis ſeruis exceptis negociatoribus:labeo ſcripſit eos legato exceptos videri qui prepoſiti erant:negocīj exercendi cauſa: veluti qui ad emendum/ locandum / conducendum prepoſiti eſſent:cubicularios autem vel etiam obſonatores[e]: vel eos qui piſcatoribus ppoſiti ſunt non videri negociationis appellatione contineri: vt puto veram eſſe labeonis ſententiam.

☞ Artificium extinguit nomen officīj: non econuerſo.Bar.

¶ Si ex officio[f] quis ad artificium tranſierit[g] quidam recte putant legatum extingui[h] /quia officium[i] artificio mutatur: non idē ecōtrario[k]:cū lecticarius[l] cocus[m] poſtea factus eſt[n].

☞ Seruus cedit legato eius artificīj in quo plus verſatur.Bar.

¶ Si vnus ſeruus plura artificia[o] ſciat: et alīj[p] coci legati fuerint: alīj textores:alīj lecticarīj[q]: ei cedere ſeruum dicenduȝ eſt cui legati ſunt i quo artificio plerūqȝ verſabatur[r].

☞ Legatis ornatricibus cedunt ſcholares illius artificīj.Bar.

¶ Ornatricibus[s] legatis celſus ſcripſit eas que per duos tantum menſes apud magiſtrum fuerunt legato non cedere[t]: alīj[v] ⁊ has cedere: neceſſe ſit nullam cedere[x] cū omnes adhuc diſcere poſſint: et omne artificium incrementum[y] recipit:quod magis obtinere deberet:quia humane[z] nature congruum eſt. ¶ Pecoribus legatis caſſius ſcribit quadrupedes contineri q̄ gregatim paſcūtur[a].

c ¶ Uoluerit. Alīj q̄ nepoti ſm primū: vel nepoti ſm alium.

d ¶ Cedere debeant. duplici ergo ratione pecunia de qua querit nepoti debetur: tum quia in fundo cōtinetur: tum qȝ calendarium quod fuerat nepoti legatum cedit ſi ibi fuit deſtinata pecunia nominibus faciēdis: et hoc ſm ſecundam lecturam:ſm aliam dupliei ratione a legato nepotis exceptum videtur: et dicitur calēdarium liber rationum ſeu nominum eo q calēde terminorum ſunt ibi.⁊ facit.j. de adimen.leg.l.filio.§.fi.⁊.ſ. eo.l.vxorem.§.legauerat. et.j.titu.ij.l.generali.§. vxori.⁊.j.de fun.inſtru. ⁊ inſtru.le.l.nepoti.⁊.ſ. de her.inſti.l.ex facto.§. rerum.⁊.ſ.ti.j.l.gaius.⁊ C.de verbo.ſigni.l.ij.

Calēdariū quid ſit.

LEgatis. ¶ Caſus. Legaui tibi oēs ſeruos meos exceptis illis q ſunt negociatores: certe videntur excepti illi ſerui de legato qui ſunt prepoſiti ad vendenduȝ ⁊ emendum et ad locandum ⁊ conducendū ⁊ ad aliqd aliud quod appellatione negocīj exercendi continetur. Alīj auteȝ non videnť excepti quāuis habeant artificiū vel officium puta cubicularīj vel obſonatores vel piſcatores. ¶ Si ex officio. Titio legaui oēs ſeruos meos cocos ⁊ hoſtiarios qui ſerui dicunť habere officium ⁊ non artificiū:poſtea ante mortem meā feci de coco vel hoſtiario ſeruo vel ſeruis lecticarium vel in alio artificio eum vel eos poſui:certe quantum ad eos qui iuerunt de dictis offi.ad artificium extinguitur legatuȝ:quia per artifi. mutatur officiū: ſecus autem ſi de artificio tranſiſſent ad officium quia non extinguitur propter hoc legatum:quia artificium non mutatur per officium ad qđ vadant ſerui. ¶ Si vnus ſeruus. Ego habebam multos ſeruos cocos qui ſciebant diuerſas epulas facere et optime erant docti circa hoc ſicut eſt hotus:⁊ habebam plures textores et plures lecticarios:et habebam vnum ſeruum ſtichū qui erat bonus cocus/et textor/et lecticarius:magis tamen verſabatur in coquina q̄ ad texendum vel faciendū lectos: feci teſtamētum et legaui titio cocos ⁊ ſeio textores et gaio lecticarios: queritur cuius legato cedat ſtichus predictus:⁊ dicitur q legato titīj cedet:cui coci legati fuerunt:quia magis vt dixi verſabatur ſtichus in coquina q̄ ad texendum vel ad faciendūȝ lectos. ¶ Ornatricibus. Ego habens multas ancillas que ſciebant ornare dominas: legaui ornatrices meas titio:certe continentur legato omnes ancille que ſciebant ornare ſiue ſteterunt apud magiſtrum qui docebat ornare per duos mēſes: ſiue plus ſiue minus:reprobata illorum ſententia qui dicebant illas nō cedere que non ſteterant apud magiſtrum per duos menſes:⁊ ea ratione hoc dicebant quia ille adhuc addiſcere poterant:ſed certe eorum dictum non erat bonum nec ratio:quia ille que ſteterant per.xx.an. apud magiſtrum poſſent adhuc addiſcere:quia omne artificium ſuſcipit incrementum per exercitiuȝ. ¶ Pecoribus. Legaui tibi pecora mea:certe omnes quadrupedes que gregatim paſcuntur continentur/ ⁊ porci etiam. Sed ſi lego iumenta non continenť boues nec ecōtra. Sȝ equis legatis bene continenť eque:ouibus autem legatis nō continenť agni: ⁊ cognoſcemus agnos inſpiciendo conſuetudinem illius regionis vnde erat teſtator:auibus autem legatis continentur anſeres:⁊ faſiani:⁊ galline:⁊ domūcule in quibus eas tenebat teſtator: non autem cōtinentur cuſtodes dictarum auium.hoc dicit cū.l.ſeq. Uiuianus.

e ¶ Obſonatores.qui cuſtodiunt dominum in lecto:vel obſonatores qui reſonant ⁊ cantant domino in menſa.

f ¶ Si ex officio.quod eſt generale nomen ad omne miniſterium ſit artificium vel non ſm Joā. Item ſm. R. in officio habetur quod al's vt puto miniſterium appellatur mulio / agaſo/ opilio/ ſaltuarius/armiger/ dapifer / cocus / paſtor/ hoſtiarius/piſtor: et alīj qui ſine vlla arte miniſteria ſua dn̄is exhibeant: de quibuſdam quorum habetur mentio.ſ.eo.l. cū quereretur.

g ¶ Tranſierit. voluntate teſtatoris. Azo. vt qȝ cū legaſſet muliones aut opiliones ſuos: ⁊ de vno iſtorum mechanicum vel artificem fecerit vel lecticarium. Item hoc ſi expreſſo proprio nomine. vt.ſ.de capi.dimi.l. tutelas.circa principium.

g ¶ Trāſierit.legatis ſeruis officialibus.

h ¶ Extingui.i ſeruo mutato.

i ¶ Officium.quod non eſt artificiū:⁊ idem eſt vt mutetur artificium p artificium eadem ratione. vt.ſ.e.l.textoribꝰ. ⁊ qua ratione mutatur officiuȝ eadem ratione teſtatoris voluntas: nō ita econtra de artificio ad officiuȝ vt ſubījcit: ⁊ eſt rō ſm Jo. quia officiuȝ in quo priꝰ erat ſeruus nō poteſt dici artificium: ⁊ ſic nouuȝ ſtatum incipit habere: ſi autem prius erat in artificio et poſtea tranſiuit ad officiū ſecus eſt: quia artificium poteſt dici officium: hec auteȝ ratio ceſſare videtur vbi ex artificio trāſit ad aliud artificium.ideoqȝ Ro. reddit aliam rōnē que nō ceſſat qȝ officiū artificio ideo mutať:nō autē artificiū per officium:qȝ artificia potentiora ſunt ⁊ cum quadā animi perpetuitate diſcuntur eo q inde vberior ⁊ honeſtior queſtus percipiť:officia vero ad tēpus propter neceſſitatem vel inopias inſurgentes ſubeuntur ſm. R.

k ¶ Nō idē ecōtrario.ſi de artifice fiat officialis legatis artificibus: quia non extinguitur legatū ſeruo mutato: ⁊ grecū eſt iſtud.

l ¶ Lecticarius.qui facit lecticas:⁊ ſic eſt artifex.

m ¶ Cocus.nomen officīj ✠ cum erat vſitatorum ciborum cocus:ſecus ſi ſubtilia preparat cibaria.vt.ſ.de edil.edic.l.ſi quid.§.fi.que eſt contra. Item contra.j.pxi.§. Item contra.ſ.qui.mo.vſufru.amit.l.ſi cui balneum.ſed ibi miniſterium pro artificio ponitur:eſt enim miniſteriuȝ genus vt modo dixi.

n ¶ Factus eſt.nam non per hoc deſinit lecticarius eſſe: ſed quid ſi de officio ad officium: Rn̄.videtur extinctum.

o ¶ Artificia.improprie quo ad cocos:proprie quo ad alia artificia dicit: nam cocus nomen officīj eſt.vt.ſ.proxi.§. vel dic de ſubtil: coco hic loquitur:ibi de cōmuni.vel vt ibi no.

p ¶ Alīj.legatario. Accurſius.

q ¶ Alīj lecticarīj.ſcȝ legati fuerunt.⁊ facit.j.de aur.⁊ argen.le.l.pediculis.§.argento.⁊ de ſup.le.l.labeo.⁊.ſ.ti.ij.l.titie textores.

r ¶ Uerſabatur.is qui plura habebat artificia.

s ¶ Ornatricibus.ancillis q̄ ornant dn̄as. Itē comate que in caput: vt ſ.eo.l.item legato.vel ornant pānos quos debent frixare.

t ¶ Non cedere.quia neſciunt ornare ſed addiſcūt:ſed ꝯ eſt vt ſubījcit.

v ¶ Alīj.ſapientes.

x ¶ Cedere.ſ.titu.j.l.titia.§.lucius.

y ¶ Incrementum.ſic.C.de re mili.l.milites.lib.xij.

z ¶ Humane nature. que affectat addiſcere. vt.j. de fideicommiſ.lib.l. apud iulianum.

a ¶ Paſcuntur.ſic inſti.ad.l.aquil.in prin.⁊.ſ.ad.l.aquil.l.ij.

✠ Cocꝰ nomen officīj. ampliabis hāc glo. vt cocus q̄ delicata cibaria pparat. et offm̄ habeat ⁊ artē: ſm Jo.an. in.c.j. de ſagi.vbi allega. ad hoc tex.in.c.neſtales.de cōſe.diſt.v.et de hoc plene p Ludo.ro.ſing. ſuo cccccclix. incip.nūqd eſſe cocuȝ.⁊ fran.de cre. ſing.xcviij. incip. ſtatuto cauetur. Sed aduerte q hoc fallit i coco imperatorȝ vl' pape q̄ habet dignitateȝ p bal.in c.j.in tit.qs de co.mar. in vſi.feud. alsin.c.j.de feu.gar.et rom̄.vbi.ſ.

a ❡ In odiſſea. nomen libꝛi homeri: ⁊ ſequitur grecum nullius vtilitatis. Accurſius.

b ❡ Non continentur. vt. ſ. de edil. edic. l. ediles. §. iumentoꝛum. ⁊. j. de verbo. ſignifi. l. boues.

c ❡ Eque. vt. ſ. eo. l. qui duos. ⁊. j. de verbo. ſignifica. l. pꝛonunciatio. in princi. ⁊. l. j. ⁊. j. eod. l. ſeruis. Accurſius.

d ❡ Sumenduz. hoc vſu deficiente lex dicit anniculum. vt. ſ. e. l. cum quereretur. in princip. vnde Hoꝛatius. Vſus ⁊ arbitrium eſt: ⁊ vis et noꝛma loquendi. R. et eſt ad h̄ j. eod. l. ſeruis. §. fina. et ſ. eod. l. libꝛoꝛum. §. j. et de ſuppel. lega. l. labeo. ⁊ j. de aur. ⁊ argen. lega. l. pediculis. §. argento. et ſ. titu. ij. l. ſi ſeruus pluriũ. §. fina.

Hoꝛatiꝰ.

e Auibus legatis. Gallie. ſilueſtres puta faſiane femine: vt patet per ſequentia: diuerſum enim ius in his et domeſticis obſeruat: vt inſtitu. de rerum diui. §. gallinarum.

f ❡ Auiaria. id eſt gabie vbi ſtāt aues: ⁊ hoc ideo quia ſine his leuiter fugerent aues. Item hoc eſt verum ſi teſtatoꝛ talia habebat: al's ſecus. vt. ſ. titu. ij. l. ſi domus. in pꝛincip. Accurſius.

g ❡ Faſianarij. id eſt ſerui qui ſciunt artificia capiendi aues: vel dic eſſe falcones: vel accipitres vel aſtures q alias aues capiũt. H. pꝛima vērioꝛ: vt patet: quia ſubijcit de paſtoꝛe: ⁊ ſm̄ hoc aſtures auiũ noīe continent.

† Cōcoꝛ. c. ſolite. §. noſ aũt. i ſi. ibi: nihil excipiēs q̄ dicit quodcūq̄. ⁊ glo. in ꝟbo q̄dcūq̄. ibi: q̄ dicit oīa nihil excipit. extra d̄ ma. ⁊ obe.

Qui ſaltum. ❡ Caſus. Ego habebā vnā villaz in qua moꝛabar in eſtate ⁊ habebam ibi pecudes et boues pone: et eas et eos faciebaz ſemper ibi ſtare. Itez habebā quādā aliā villā in qua moꝛabar in hyeme ſi habebaz capꝛas quas ducebam mecum in villam pꝛedictam in qua moꝛabar in hyeme: ⁊ eaſdem capꝛas ducebam mecum in eſtate in villam pꝛedictam in qua moꝛabar in eſtate: feci teſtamentum ⁊ dictā villā eſtiuā legaui titio cuz his rebus que ibi eſſe ſolent: certe non videntur legate dicte capꝛe: ſed dicte pecudes: ⁊ dicti boues ſic. Viuianus.

h ❡ In hybernis. ſ. ſaltibus: ſunt enim eſtiui ⁊ hyberni. vt. j. de acquir. poſſeſſio. l. peregre. §. fina. ⁊. l. iij. §. ſaltus. Item no. non dicitur eſſe in fundo quod ad tempus eſt ibi. ſic. ſ. eo. l. vxoꝛem. §. legauerat. ⁊ de pigno. l. debitoꝛ. ⁊. ſ. eo. l. qui filium. ⁊. j. ti. ij. l. generali. §. vxoꝛi. ⁊. j. de auro ⁊ argen. leg. l. ſi vxoꝛi. §. cum ita.

Iulianus. ❡ Caſus. Medietas pꝛedij ſeiani pertinebat ad me iure dominij et aliam medietatem obligauerat mihi ſeius ego legaui titio omne ſiue totum dictum pꝛedium: videoꝛ certe legaſſe etiam illam partem quam habeo in pignoꝛe. ❡ Ex his. Ego manumiſi duos meos ſeruos et retinui in poteſtate filios eoꝛum: poſtea feci teſtamentum et inſtitui mihi heredem filium meum titium et ita fui locutus dictis duobus libertis: o liberti curate attendere agrum meum titianum ⁊ ſeianum: et ita fiat vt filius meus filios veſtros vobis condonet. me moꝛtuo petebant dicti liberti filios: certe non poſſunt. ❡ Seruos. Seia habens mecum communes duos ſeruos ita eos legauit titio: ſi ſui: id eſt ſeie eſſent dicti ſerui cum moꝛeretur ſeia: et ita volebat valere legatum ſi tempoꝛe moꝛtis eſſent ſui inſolidum: certe ſi tempoꝛe moꝛtis non inueniuntur ſui inſolidum non debentur titio. ❡ Pꝛedijs. Legaui titio pꝛedium titianum et ſeianum cum his inſertis que in ea poſſeſſione ſunt certe mancipia que ſunt in dictis pꝛedijs tempoꝛe quo fecit teſtamentum cedunt legato: non autem illa que in eis fuerunt poſtea: niſi ego teſtatoꝛ ſpecialiter de eis dixerim ꝙ cederent legato. Viuianus.

i ❡ Omne. Secus ſi ſimpliciter fundum ſeianum legaſſet: quia tunc eaz tātum partem que ſua eſt legaſſe videtur. vt. ſ. titu. ij. l. v. ⁊. vj. §. j. et. §. ij. ſic. ſ. eo. l. textoꝛibus.

ſues autem pecoꝛum appellatione ꝯtinentur: q2 ⁊ hi gregatim paſcunt: ſic deniq̄ homerus in odiſſea[a] ait. g.

❡ Iumentis legatis boues non continent[b] nec ecōtra: equis aũt legatis ⁊ eque[c] continētur. Quibus legatis non ꝯtinent agni: ꝙdiu autē agnoꝛum loco ſunt ex vſu cuiuſq̄ loci ſumendum[d] eſt: nā in qbuſdam locis ouiũ numero eſſe vident cũ ad tonſurā venerint.

Paulus. Lex. lxiiij.

Auibus legatis anſeres faſiani ⁊ galline[e] ⁊ auiaria[f] debebuntur: faſianarij[g] aũt ⁊ paſtoꝛes anſerum non cōtinentur: niſi id teſtatoꝛ expꝛeſſit.

☞ Verbum ſolet denotat perpetuitatē. Bartolus.

Marcellus. Lex. lxv.

Qui ſaltum eſtiuuz legauit: ⁊ hoc amplius etiam eas res legauerit q̄ ibi eſſe ſolēt: nō videt de illis pecoꝛibus ſenſiſſe que hyeme in hybernis[h] / aut eſtate in eſtiuis eſſe ſolent: ſed de illis ſenſit que perpetuo ibi ſunt.

☞ Qui omne dicit nil excipit. Bar.

Vlpianus. Lex. lxvi.

Iulianus reſpōdit teſtatoꝛez adijciendo p̄dium ſeianum omne[i] † eam quoq̄ partem fundi ſupꝛaſcripti quaſi ad ſe pertinentem videri per fideicommiſ. reliquiſſe quam ex cauſa pignoꝛis nactus eſt: ſaluo ſcilicet iure debitoꝛis[k].

☞ Verba enunciatiua futuri euētus nō inducunt diſpoſitionem. Bar.

❡ Ex his verbis curate agros accendere[l] et ita fiat vt filius meꝰ filios veſtros vobis condonet[m]: fideicommiſſum peti non poſſe[n]:

☞ Hec conditio ſi meus erit intelligitur inſolidũ ſi teſtatoꝛ hoc ſenſerit. Bar.

❡ Seruos communes ita a ſeia relictos ſi mei erunt cum moꝛiar: non deberi ſi modo ſenſit[o] teſtatrix vt ita deberentur ſi inſoliduz eius fuiſſent. ¶ Pꝛedijs[p] cum his eutbicis que in ea poſſeſſiōe ſunt relictis: mancipia quoq̄ pꝛediorum cuz illic teſtamenti facti tempoꝛe[q] fuerunt cedent: ſed ⁊ q̄ poſtea acceſſerunt[r] / ſi modo hoc teſtatoꝛ manifeſte expꝛeſſit.

Marcellus. Lex. lxvij.

Non aliter † a ſignificatione[s] verboꝛum recedi opoꝛtet ꝙ cum manifeſtum eſt aliud[t] ſenſiſſe teſtatoꝛem[v].

☞ Quilibet iuuenis dicit qui iter ſenioꝛes non numeratur. Bar.

❡ Titius codicillis ſuis ita cauit: publio meuio omnes iuuenes[x] quos in miniſterio habeo dari volo: quero a qua[y] etate iuuenes ⁊ in quaz intelligi debeāt: marcellus reſpondit quos verbis que pꝛoponerentur demonſtrare voluerit teſtatoꝛ ad notionem[z] eius qui de ea re cogniturus eſſet pertinere: non enim in cauſa teſtatoꝛum ad diffinitionem[a] vtiq̄ deſcendendum eſt: cum plerũq̄ abuſiue loquantur: † nec pꝛopꝛijs nominibus ac vocabulis ſemper vtantur: ceterum eſtimari poſſet[b] iuuenis is qui adoleſcentis exceſſit etatem[c]: quoad

k ❡ Debitoꝛis. al'as deliberationis: vt ſcilz debitoꝛ poſſit luere: eaz enim partem reſpectu ſui iuris tantum legaſſe videtur. ſic. ſ. de lega. j. ſi domus. §. fina. ⁊. l. ſenatus. §. fina.

l ❡ Accendere. al's attendere: al's vendere.

m ❡ Condonet. Vobis libertis quoꝛum filij remāſerunt ſerui et erant futuri ſerui filioꝛum domini: et dic condonet vt vos manumittatis: vel ipſi manumittant: vt ita vobiſcum poſſint manere. Accurſius.

n ❡ Non poſſe. de rigoꝛe verboꝛum: ſecus de equitate. vt. ſ. eod. l. pater filium. §. pe. vel vt ibi: vel dic vt no. ſ. titu. j. l. vnũ. §. finali.

† Fac optime. c. ad abolendā. in glo. ſup ꝟ. i ſeculaꝛibꝰ. āte ſi. extra de fil. p̄ſby.

o ❡ Senſit. et hoc pꝛobetur: nam alia pars que erat teſtatoꝛis debetur. vt. ſ. ti. ij. l. v. §. fi. ⁊. l. vj. in fi. ⁊ de condi. inſti. l. ij. in pꝛinci. ⁊. ſ. eo. l. q concubinam. §. ſtichus.

p ❡ Pꝛedijs cũ his. hoc eſt grecũ: id eſt inſertis.

q ❡ Tempoꝛe. ſic. j. de auro ⁊ argen. lega. l. ſi ita. ⁊ j. de lib. le. l. fi. in fi. ⁊ no. ſ. eo. l. nomen. §. j.

r ❡ Acceſſerunt. vt. j. de fun. inſtru. l. ſi mancipia. que videtur contra ⁊ hoc vbi legatarius accedere fecit. vt. ſ. ti. j. l. cũ ita.

Non aliter. ❡ Caſus. Habebā fundum titianum ⁊ ſeianuz et quilibet habebat per ſe confines: legaui titio fundũ titianum cuz animo gererez legare ei ſeianum: certe debebitur ei titianus / niſi euidenter appareat me voluiſſe ei legare ſeianum. ❡ Titius. Fecit codicillos titiꝰ ⁊ ita in eis cauit: publio meuio dari volo omnes ſeruos meos iuuenes quos in miniſterio habeo: queritur qui contineantur appellatione iuuenum: ⁊ certe illi quos titius voluit: ſi autē non appareat quos voluit contineri: eſtimabimus euz iuuenē eſſe qui maioꝛ eſt. xxv. annis ⁊ minoꝛ. lxx. Viuia.

† Plꝰ ergo ſtat ꝙ ſignificationi. et cōcoꝛ. gl. ij. poſt pꝛ. in c. nonnulli. vbi allegat hec lex. extra d̄ reſcꝑ.

s ❡ A ſignificatione. magis vſitata. H. ad quod eſt. j. de ſuppel. lega. l. labeo.

t ❡ Aliud. ꝙ ſonare verba videntur.

v ❡ Teſtatoꝛem. Tunc enim receditur a ſignificatione verboꝛum. vt. j. de auro et argen. lega. l. pediculis. §. labeo. et de condi. ⁊ demon. l. publius. §. j. ⁊ in alio quando eſt talis regionis conſuetudo: vt. j. de fun. inſtru. et inſtrumen. lega. l. cum de lanionis. §. aſinam. in fi. §. ⁊ in alio. vt. ſ. titu. ij. l. iiij. Item contra. j. titu. ij. l. ſi alij. ſed poteſt dici ꝙ ibi erat dubium quid teſtatoꝛ ſenſerit. Item facit. ſ. de exercito. l. j. §. ſi is. ibi in re igitur ⁊c. et. j. qui et a quib. l. pꝛoſperit. Item oppo. vt no. C. de fideicommiſ. l. voluntatis. ⁊ facit. C. de fideicom. l. cum virum. et no. ſ. de legi. ⁊ ſenatuſconſul. l. non poſſunt. Itez oppo. j. de re. dub. l. in ambiguo. ſed dic vt ibi.

x ❡ Iuuenes. ſeruos.

y ❡ A qua. Scilicet vnde incipiat dici iuuenis: ⁊ vſq̄quo.

z ❡ Ad notionem. Sic. C. de fideicommiſ. l. voluntatis. ⁊. ſ. eodē. l. ſtichus. Accurſius.

a ❡ Ad diffinitionem. i. ad ſtrictā verboꝛum ſignificationem.

b ❡ Poſſet. conſiderato vero ſenſu verbi.

c ❡ Etatem. i. compleuit. xxv. an. vt. ſ. de mino. l. j. in fi.

Senioꝛes.

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

a Seniores.id eſt ſenex qui eſt a.lxx.an.ſupra.vt.ſ.de iure imu.l.maiores.⁊ inſti.de excuſa.tuto.§.item maior. Item maior quandoqz.lx.an.vt.ſ.de adop.l.ſi pater.§.fi.quandoqz.lv.an.vt.C.qui eta.lib.x.l.fi.hoc ſm leges:ſed ſm vulgare prouinciarum mores ⁊ ipſarum varietates verborum ſignificationes ſepe mutant ſm.R.ſ.de fun.inſtru.et inſtru.le.l.cum de lanionis.§.fi.in fi.⁊ facit.ſ.l.princi.huius.l.

l Tomētum.genus veſtis de lana:nō aūt dicas ꝙ lana habeat aliud tomētum ꝙ trama:q̄ bene cōtinet lane vocabulo:vt.ſ.eo.l.i.§.queſituz eſt.Uel dic tomentum eſt coopertoriū quoddā de lana factum:vt eſt lana vel fragana qua vtuntur ruſtici pro culcitris. Tomentū quid ſit.

m Ualitudinis.hoc ⁊ ſequens neſcio quale erat.

SI cui.¶Caſus.Legaui titio lanam meam:certe continetur lana filata ⁊ nō filata dū tamē non ſit tincta.Itez continetur carminata et non carminata ſuccida ⁊ lota:ſed in lana filata q̄ iam ordita eſt in tela nō continetur nec tomentū.i.coopertorium de lana factū:nec ea lana de qua ego teſtator feci veſtimentū gratia valitudinis/vl deliciaruz/vel medicine:ſed boltrones bene continentur et lana leporina/et anſerina/et caprina/et linea:non autē cōtinetur linum.Quid ſi legotitio linum meū:certe cedit legato linum filatū et non filatum:⁊ pectinatū.⁊ quod iā eſt orditum in tela ⁊ in linum tinctū ꝙuis aliud ſit in lana vt dictū eſt ſupra.Quid ſi legaui ei verſicoloria mea:⁊ certū eſt ꝙ appellatione lane nō cōtinet verſicoloria mea:ſed legatis verſicoloribus omnia ea videntur legata que tincta ſunt ⁊ neta.id eſt carminata ⁊ pectinata que non ſunt detexta:nec contexta.Sed nunquid purpure continentur:⁊ certe ea que tincta non ſunt nō continētur:ergo purpura bene continetur qꝛ bene eſt tincta:⁊ non hz naturalē colorē:ꝙ ſi legaui ei purpuras meas certe cedit legato omnis generis purpura:coccum tamen non cōtinetur:id eſt quedā purpura intrinſecus viridis:⁊ extrinſecus rubea.ſuccinū aūt ⁊ iacinū bene continetur ⁊ ſubtegmen factū:lana autē deſtinata cauſa tingende purpure non continetur.Uiuia.

†Et ſic indefinita nō equipollet vniuerſali:ſup q̄ videi ca.vt circa.in glo.ſup ver.aliorūz eccleſiaſticorū.extra de elec.lib.vi.

incipit inter ſeniores[a] numerari.

Appellatione lane continet lana etiā a pellibus animalium mortuorum non ſeparata ſuccida vel purgata ⁊ filata vel nō:dummodo non ſit tincta:nec ad formā tele redacta:vel ad alium ſpecialem vſum deputata.Bartolus.

Ulpianus. Lex.lxviij.

SI cui lana leget:id legatuz videt quod tinctū nō eſt[b] † ſiue autem facta[c] eſt ſiue infecta lane appellatione continet:queſituz eſt vtrum lane appellatione ea ſola cōtineat que neta[d] nō eſt:an ⁊ ea que neta eſt:vtputa[e] ſtamen[f] ⁊ ſubſtamē:⁊ ſabinus etiaz netaz[g] cōtineri putat:cuius ſententia vtimur.¶Lane appellationē eatenus extēdi placet quo ad telaz perueniſſet[h]:⁊ ſciendum eſt ſuccidā[i] quoqz contineri ⁊ lotam ſi modo tincta non ſit[k].Lane appellatione tomentum[l] non continebitur:ſz nec ea lana ex qua quis quaſi veſtimentum fecerit valitudinis[m]:vel deliciarū gratia continebitur:nec ea[n] quidem que fomentatiōis[o] gratia parata ſunt:vel medicine lanaruz appellatione continent:ſed etiā pelles lanate[p] cōtinentur:⁊ hoc[q] lane cedere manifeſtū eſt.¶Lana legata etiaz leporinam[r] lanā ⁊ anſerinā[s] ⁊ caprinam credo contineri:et de ligno[t] quam greci ligneaz lanā appellant.¶Linum aūt lana legata vtiqz nō continebit:lino aūt legato tam factū[v] ꝙ infectuz cōtinet.quodqz netum[x] quodqz in tela eſt[y].qđ nonduz eſt detextum:ergo aliud in lino ꝙ in lana eſt:⁊ quidem ſi tinctū linum ſit credo lino contineri.¶De verſicoloribus[z] videndū eſt:⁊ cōſtabat apud veteres lana appellatione verſicoloria non contineri:ſz ea oia videri legata que tincta ſunt et neta:que neqz detexta[a] neqz ꝯtexta ſunt.Proīde queritur an purpure appellatione verſicolorium contineat.Ego arbitror[b] que tincta non ſunt[c] verſicoloribus nō ānumerari:et ideo nec album naturaliter neqz nigrum contineri[d]:nec alterius coloris naturalis.Purpurā autez ⁊ coccum(qꝛ nihil natiui coloris ſunt)cōtineri arbitror[e]:niſi aliud ſenſit teſtator.¶Purpure autem appellatione oīs generis purpuram contineri puto:ſed coccum[f] non continebitur[g]:fucinum[h] ⁊ iachinum[i] continebitur.Purpure appellatione omnis generis purpuram et ſubtegmen factum contineri nemo dubitat:lana tingende purpure cauſa deſtinata non continebitur[k].†

n Nec ea.ſ.lana.Acc.

o Fomentationis.calefiebat vt foueret ſtomachum.Accur.

p Lanate.vñ lana non eſt tonſa ad hoc:non autem dicit de pellib⁹ quibus operimur.

q Et hoc.id eſt pelles lanatas.

r Leporinam.ſcz vt lanam habeat.

s Anſerinam.vt pluma:⁊ ſemper dic ſi vt lana ad pannuz vtebatur.

t Et de ligno.ſcilz lana vt de cannis vt dicunt forte id qđ in vallib⁹ producunt canelle.

v Factum.qñ nō reſtat niſi vt ponatur in tela:lz qdaz aliter dicāt.vt not.ſ.e.l.in prin.

x Netum.i.filatū:vt in prin.huius.l.

y In tela eſt.quia lana que eſt in tela non continetur.vt.ſ.§.i.⁊.ſ.pr.§.Item differt in tincto lino et lana vt ſubijcit:et eſt ratio vtriuſqz diuerſitatis:quia plus precioſitatis accipit lana per tincturam ⁊ per telam ꝙ linuz ſm Ir.ſed Rog.nō curauit reddere rationem.

z De verſicoloribus.i.de verſis in alium colorē ꝙ naturalem.Et dic queſtionem eſſe an appellatione lane contineantur verſicoloria:⁊ ſm hoc ꝙ dicit ſz ea que tincta ſunt ſcilicet naturaliter:et ſic facit.ſ.ea.l.in prin.⁊ qđ ibi no.Alij dicunt queſtionem eſſe que legatis verſicoloribus videantur legari:⁊ quod ſubijcit ⁊ conſtabat:non reſpon.ſed ibi:ſed ea videri legata:ſcilicet legando verſicoloria que tincta ſunt:ſcilicet accidentaliter:ſcilicet cum color naturalis eſt mutatus.

†Facit iſte tex.op.p dicto fran.de cre.ſingul.lxiij.incip.teſtator legauit.dum dixit legatum factum vxori.de oībus veſtib⁹ quas hz ꝙ venit etiam pān⁹ qui eſt penes ſartorē cā veſtiū ſibi faciēda rū non alſ.

Qui dicuntur ſerui qui ad aliquez ptinent iure dñij vel quaſi.ſecus ſi iure vſufructus vel pignoris.Itē ſecus in his qui ad vēdendū habent:vel ſunt vicarij ſeruorum:cōmunes vero ſerui ſui dicūtur.hoc dicit cum tribus.ll.ſeq.Bar.

Idem. Lex.lxix.

Cum ſue ancille ſiue ſerui

b Non eſt.Not.appellatione lane non contineri tinctam.vt ⁊.ſ.§.i.⁊ §.lino.Sed contra.ſ.de aur.⁊ argen.leg.l.pediculis.§.labeo.vbi dicit contineri.Solu.inſpecta naturali ſignificatione continetur vt ibi.et.ſ.de acqui.re.do.l.ſed ſi ex meis.§.fina.vbi dicit non deſinere eſſe lanam licet tincta ſit:ſed conſiderata voluntatis interpretatione non vt hic:q̄ preualet ſm.R.

c Facta.tunc eſt facta quando eſt carpinata ⁊ pectinata ⁊ batuta:⁊ in manellis parata ad ponendum in tela.

d Neta.id eſt filata:nam neo.i.ſubtiliter filum a colo traho ſm.H.licet aliter alij hoc exponant.Accur.

e Utputa.hec exempla de neta ⁊ non neta poſſunt intelligi et non eſt vis:quia clare ſoluet.

f Stamē.ſtamē dr lana q̄ trahit a trama:naz trama remanet in dētib⁹ pectinū:⁊ ſic bona lana ⁊ purgata ex qua ordit poſtea tela appellat ſtamen:⁊ trama que remanet appellat ſubtegmen ex qua poſtea texit tela ordita:hic ſtamen aliqui vocant barbā lane.

g Netam.non tamen tinctam.vt.ſ.in prin.

h Perueniſſet.id eſt ita eſt parata vt ſolum reſtet texere:nondū tamē eſt in tela poſita:quia tunc lane appellatione non continetur:licet ſecus ſit in lino.vt.ſ.§.linum autem.

i Succidam.que tonſa eſt de inferiori parte ouis.id eſt de corpore:ſic dicta quia plena eſt ſucco.i.ſudore ⁊ pinguedine ouis:et affert ſanitatem:vel dicitur ſuccida id eſt non lota:vt ſtatim colligitur.nam hocarij malicioſi non lauant vt plus ponderet:⁊ pro hoc facit quod ſubijcit de lota.

k Non ſit.dic vt.ſ.in princi.

a Detexta.No.differentiam inter texta et contexta.vt.ſ.de aur.⁊ argen.lega.l.veſtimenta.

b Ego arbitror.Et non reſpond.queſtioni adhuc:ſed.ſ.purpuram autem ⁊c.

c Non ſunt.ſcz accidentaliter.

d Contineri.ſcz legatis verſicoloribus.

e Arbitror.nomine verſicolorum.

f Coccum.ſtatim hoc exponit.

g Non continebitur.purpure appellatione.

h Fucinum.genus coloris:ſic ⁊ ſequens:et eſt alſ iacinum ⁊ alſ iacintinum:⁊ de cocco bis tincto:⁊ de iacintino dicitur in veteri teſtamento in conſtructione tabernaculi.Et dicitur coccus bis tinctus pannus quidam ſericus qui eſt duorum colorum:et extra videtur viridis ⁊ intus rubeus:et qualitercunqz voluatur ſic apparet.et facit.ſ.eo.l.queſitum.§.coccum.Hug.

i Iachinum.dic vt.ſ.e.l.circa prin.⁊ dic factū vt et ibi.

k Non continebitur.purpure appellatione.argu.ſ.de actio.empt.l.fundi.§.finali.

Cum ſue.¶Caſus.Legaui titio ſeruos vel ancillas meas:certe illi ſerui cedunt legato quos ego habui numero meorum:⁊ quod dixi in ſeruis et in ancillis:idem eſt in alijs rebus taliter legatis et continentur appellatione ſeruorum ⁊ ancillarum mearum illi ſerui ⁊ ancille:qui erant mei pleno iure:ſed illi in quibus habeo vſumfructum tantum non continentur:ſed bene continentur illi qui mihi ſeruiebant bona fide ⁊ quos habebā numero meorū:⁊ etiam illi quos alij obligauerant:ſecus autem ſi pignori accepiſſem aliquos ſeruos:qꝛ illi non cōtinentur.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

Sed nunquid continebuntur illi mei ſerui quoꝛum operas alijs locabam? Et dicitur ꝙ ſic. non autem cõtinebitur ille meus ſeruus qui erat emptoꝛ ⁊ venditoꝛ ſeruoꝛum cauſa lucri: nec etiam mancipia venalia: niſi ego teſtatoꝛ hoc voluiſſem: ⁊ hoc appareat nec vicarij ſeruoꝛum meoꝛum oꝛdinarioꝛum: ſed illi qui ſunt mihi communes cum alio bene continentur meoꝛum appellatiõe. Hoc dicit vſq ad l. nũmis. Viuia.

a ¶ Scribunt. vt legati.

b ¶ Seruos. Pleno. ſ. ſaltem quo ad opinionẽ vt bone fi. poſ. vt ſubijcit. Vel dic pleno iure: ſed non ſolus.

c ¶ Non continebuntur. q: nec quo ad opinionẽ ſunt ei⁹ qui habet vſumfructũ: ⁊ hoc ſi fructuarius leget ſuos ſeruos: ſecus ſi pꝛopꝛietarius. vt. j. l. pꝛoxi. Accurſius.

d ¶ Voluit contineri. ſcꝫ expꝛeſſim. vt. j. de aur. et argẽ. le. l. quintus. §. argẽto. Vel aliud eſt cum dicit ſuos: vt h. aliud cũ dicit q ſui ſunt: vt ibi. ſiquidẽ in teſtamentis ⁊c. vt. j. de reg. iur. l. in teſtamentis. Sed ar. ꝯ. ſ. ad ſilla. l. j. §. j. ⁊ facit. j. eo. l. nup. ⁊. ſ. e. l. cũ ſue.

e ¶ Debitoꝛ. ſic. C. de pigno. act. l. pignus.

f ¶ Nequaq̃. niſi volente debitoꝛe erant in vſu creditoꝛis: vt. j. de ſuppel. lega. l. legata. §. fin. et facit. ſ. qui ſatiſda. cogã. l. ſciendũ. §. creditoꝛ.

g ¶ Locabat. vt tamẽ per dies neceſſarios ſibi vtatur: al's mercis nõie magis ꝯtinent. vt. j. de au. ⁊ ar. le. l. cũ teſtamento.

h ¶ Eum. teſtatoꝛem.

i ¶ Exercebat. emendo ⁊ vẽdendo ſeruos.

k ¶ Mancipia. venalia.

l ¶ Sentientis. ſ. teſtatoꝛis.

m ¶ Mercis. ſ. ex interpꝛetatione: non ſeruata ſignificatione vocabuli. vt. ſ. de tribu. l. j. §. j. ⁊. j. de verbo. ſigni. l. mercis.

n ¶ Nõ cõtineri. in lib. R. eſt nõ: ſed in lib. Jo. eſt cancellatum. ⁊ p. R. eſt. j. de pecu. le. l. ſeruo manumiſſo. ⁊. ſ. e. l. cũ ſue. ⁊. j. de fun. inſtru. et inſtru. le. l. q̃ſitũ. §. celſus. ⁊. j. de liber. lega. l. cũ ita. in fi. Itẽ ꝑ eo: quia magis officijs alterius. i. oꝛdinarijs ſunt parati.

in teſtamento ſcribuntur[a]: hi deſignari videntur quos paterfa. ſeruoꝝ ſuoꝝ numero habuerit.

Paulus. Lex. lxx.

Eadem in omnibus rebus quas ſuas qs legauerit dicenda ſunt.

Vlpianus. Lex. lxxi.

Seruos autem ſuos vel ancillas eos accip mus qui ſunt pleno[b] iure teſtantis: inter quos fructuarij non continebuntur[c]. ſed qui bona fide teſtatoꝛi ſeruiunt: ſuoꝛũ appellatione magis eſt vt contineantur: ſi modo ſeruoꝛum appellatione eos quos ſuoꝛum numero habuerit voluit contineri[d]. Eos vero quos quis pignoꝛi hypothecęve dedit: ſine dubio inter ſuos legaſſe videbitur debitoꝛ[e]: creditoꝛ nequaq̃[f]: pꝛoinde ſi quis ſeruos habuerit pꝛopꝛios: ſed quoꝛũ operas locabat[g] / vel piſtoꝛicas / vel hyſtrionicas / vel ſi que alie ſimiles ſunt: an ſeruoꝛum appellatione etiam hos legaſſe videatur: qđ ⁊ pꝛeſumi opoꝛtet: niſi contraria voluntas teſtatoꝛis appareat. ¶ Eum[h] qui venaliciariam vitam exercebat[i]: puto ſuoꝝ numero non facile contineri velle huiuſmodi mancipia[k] niſi euidens voluntas fuerit etiam de his ſentiẽtis[l]. nam quos quis ideo comparauit vt illico diſtraheret: mercis[m] magis loco q̃ ſuoꝛum habuiſſe credendus eſt: vicarios autem ſeruoꝛum ſuoꝛum numero non contineri[n] pompo. lib. vj. ſcribit.

Pomponius. Lex. lxxij.

Si quis ſeruos ſuos legauerit: communes quoq continentur[o] / etiam in quibus vſuſfructus fuit alienus.

Vlpianus. Lex. lxxiij.

Nummis indiſtincte legatis hoc receptũ eſt: vt exiguioꝛes[p] legati videãtur: ſi neq ex conſuetudine[q] patriſſami. neq ex regiõe[r] vnde fuerit / neq ex contextu[s] teſtamẽti poſſit apparere[t].

Idem. Lex. lxxiiij.

Chartis legatis nẽo di it[v] ſcripturas ⁊ libꝛos iam factos legato cedere: hoc idem et in tabulis eſt.

Iulianus. Lex. lxxv.

Cum in ſubſtitutione legata repetantur: libertates etiam continentur[x].

¶ Qui ſtudioꝛũ cauſa abeſt abeſſe nõ videtur. hoc dicit Bar.

Paulus. Lex. lxxvj.

Queſitum eſt ſtichum ſeruum ex eo fundo ante ãnũ mortis teſtatoꝛis abductum: et

ſcribendum paratas: certe non continentur legato libꝛi facti vel ſcripture. Viuianus.

v ¶ Nemo dicit. niſi vt. ſ. eo. l. libꝛoꝛum. §. libꝛis. Accur.

Cum in ſubſtitutione. Hanc legem intelligas planam eſſe per caſum poſitum. ſ. eo. in repetendis. Viuianus.

x ¶ Continentur. appellatione ergo legatoꝛum libertates continẽtur. Sꝫ contra. ſ. de tranſact. l. j. §. imperatoꝛes. Sed dic vt ibi.

Queſitum. ¶ Caſus. Titius ita legauit liberte ſue q̃uis h non ſit hic in littera. pãphile liberte mee fundũ titianum cum inſtrumẽto et cum his que in eodem fundo erunt cũ moriar dari volo: moꝛtuo teſtatoꝛe allegabatur per heredem cõtra pamphilam ſtichum ſeruum ex dicto fundo abductum ante annũ moꝛtis teſtatoꝛis ⁊ diſcipline per teſtatoꝛem traditũ ⁊ poſtea in dictum fundum nõ reuerſum. Et ideo eidẽ pamphile non deberi ex dicto legato dictum ſtichum: queſitum fuit an deberetur pamphile dictus ſtichus? Et dicitur ꝙ ſic. ſi teſtatoꝛ miſit eũ tantum cauſa ſtudendi non ꝙ transferret eũ de fundo ad alium locum. ¶ Meui fili. Titia fecit teſtamentum ⁊ inſtituit ſibi heredem filium ſuum meuium in maxima parte bonoꝛum ſuoꝛum: ⁊ alium filium ſuũ pone titiũ in ſuperfluo. ⁊ poſtea ita in eodem teſtamento locuta fuit dicto meuio: meui fili contentus eſſe debes fundo meo ſempꝛoniano cum ſuis inhabitantibus. i. familia ⁊ que ibi erunt: pꝛo eo ꝙ iam tibi maximam partem facultatum mearum dedi ſupꝛa in eodem teſtamento: poſtea legauit quibuſdam duos ſeruos qui erant in dicto fundo: facto teſtamento eadem titia miſit talem epiſtolam dicto meuio filio ſuo: argentum autem omne et ſuppellectilem q̃cũq habeo tibi dono: et quicquid habeo in pꝛedio ſempꝛoniano quod tibi reliqui in teſtamento meo: modo moꝛtua teſtatrice: queritur hic de trib⁹. Pꝛimum eſt an nomina debitoꝛum ⁊ nummi qui ⁊ que erant in dicto fundo pertineant ad dictum meuium? Et reſpondetur ꝙ non: niſi manifeſta voluntas defuncte appꝛobaretur per meuiũ ꝙ voluerit ei legare dicta nomina debitoꝛum ⁊ nummos. Secundum eſt: an pertineat ad meuium ſuppellex que in alijs pꝛedijs ⁊ domibus eſſet ⁊ etiam argentum. Et reſpondetur ꝙ non: niſi meuius pꝛobet ꝙ h placuit teſtatrici. Tertium eſt: an ſerui exiſtentes in dicto fundo quos teſtatrix legauit alijs in teſtamento vt dictum eſt: pertineant ad dictum meuium. Et dicitur ꝙ non. ¶ Pꝛedia. Legaui titio pꝛedium titianum ⁊ ſeianum ſicut a me dicta pꝛedia poſſeſſa ſunt: ⁊ quecunq in dictis pꝛedijs erunt cum moriar: queritur vtrum pertineant ad titium ex legato mãcipia que in dictis pꝛedijs moꝛata fuerunt cauſa operis ruſtici vel alterius officij: itẽ omnia alia que in dictis pꝛedijs fuerunt tempoꝛe moꝛtis mee. Et dicit ꝙ ſic. ¶ Peto. Petij ab heredibus meis vt venderent pꝛo ducentis aureis fundum meum campanum cuidam mee alumne que vocabatur geneſia: ita vt eſt dictus fundus: queritur nunquid debeantur geneſie reliqua colonoꝛum que erant in dicto fundo tempoꝛe moꝛtis mee. Et dicitur ꝙ non. alia autem que erant in dicto pꝛedio bene debent ei. ¶ Illud. Legaui titio argentum meum: certe cedet legato argentum factũ: puta ciphi et ſcultelle argentee. Itẽ cedet infectum: puta illud quod eſt in maſſa: ſi autem legaui titio marmoꝛa mea non cedet legato niſi rudis materia: et eſt ratio inter pꝛedicta duo: quia argentum factum bene poteſt reduci in maſſam: ſed ſtatuta vel aliquid aliud de marmoꝛe factum non poteſt reuerti ad rudem materiam. ¶ Coccum. Legaui tibi verſicoloꝛia mea: certe cõtinetur legato etiam quedam purpura q̃ vocatur coccum de qua dixi. ſ. eo. ſi cui. §. ſed coccũ. Item continẽtur quedã alie purpure.

o Si quis. Cõtinent. vt ⁊. ſ. ti. j. l. v. §. j. ⁊. j. de v̓b. ſig. l. pupillus. §. fi. ⁊. ſ. de cõdi. inſti. l. ij. in fi. niſi cõtra ꝓbet ſenſiſſe. vt. ſ. eo. l. iulianus. §. ſeruos. in fi. Accur.

Nummis. ¶ Caſus. Legaui tibi decem libꝛas bononinoꝝ ⁊ deceſſi: et non apparet nũc de quibus bononinis ſenſi: vtrũ de groſſis vel de paruis: nec apparet qualem vſum intelligerẽ in vita mea cum nominabam bononinos: nec apparet qualiter illi de regione mea h intelligunt: nec aliqua parte teſtamenti mei ſunt nominati taliter bononini ꝙ poſſit intelligi de certis. i. de groſſis vel de paruis: certe. x. libꝛe bononinoꝛum paruoꝛum legate videntur: ſi autẽ aliquod de pꝛedictis quattuoꝛ appareret: illi ſtandum eſſet. Viuia.

p ¶ Exiguioꝛes. vt. ſ. ti. j. l. ſi ita ſit ſcriptum. in fi. cum ſuis cõcoꝛ. Sed contra. j. de aur. ⁊ argen. le. l. qui lancem. Solu. vt not. ſ. titu. ij. l. apud iulianum. §. ſeio.

q ¶ Conſuetudine. locutionis. vt. ſ. ti. ij. l. ſi ſeru⁹ pluriũ. §. fi. nõ vſu. vt. j. de vi. triti. oleoq leg. l. cũ certũ. q̃ eſt cõtra. eſt tñ arg. ꝯ. j. ti. j. l. ſi cui. et j. de ali. ⁊ ciba. leg. l. alimenta. Accur.

r ¶ Regione. al's neq ex regione: ⁊ tunc expone. i. conſuetudine regionis: ⁊ facit. j. de reg. iur. l. ſemper.

s ¶ Ex contextu. ſic. ſ. de teſta. l. heredes. §. j. ⁊. j. de verbo. oblig. l. titia. §. idem reſpon.

t ¶ Apparere. quales legati ſunt: ex alijs quoq apparere poteſt. vt. ſ. de leg. j. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. ⁊. j. de vi. tri. ⁊ oleo. leg. l. cum certum. que ſunt cõtra ſm Jo. ⁊ facit. j. de verb. obli. l. inter ſtipulantẽ. §. ſi ſtipulãte. ⁊. j. de ſuppel. lega. l. labeo. Accur.

Chartꝫ. ¶ Caſus. Legaui tibi chartas meas vl' tabulas meas ad

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010

alie purpure. ſ. coꝛatinū ⁊ inſiginū ⁊ melinū: nam ita bene deſignant̃ ſuo noi̊e dicte tres purpure: ⁊ ſunt diuerſi coloꝛis ſicut coccū ⁊ purpura: ⁊ di cas in littera poꝛro pro certe: ⁊ qn minus pro ꝙ non. ⁊ repete nemo dubitauit: ⁊ dic certe nemo dubitauit ꝙ coꝛatinum aut inſiginum: aut melinum non minus ſuo nomine deſignantur ꝙ̃ coccū vel purpura: ⁊ ita eſt plana. l. ¶ Cum vir. Legaui vxoꝛi mee ea q̃ eius cauſa parata ſunt venit poſt moꝛtem meam vxoꝛ mea vel ea moꝛtua heres ſuus ad pretoꝛem qui cognoſcebat de fideicommiſſis ⁊ legatiſ ⁊ petebat ab herede meo non ſoluʒ res quas paraueraʒ pro vxoꝛe mea / ſed etiam res eſtimatas quaruʒ p̄cium erat in dote: certe nō obtinuit nec obtinere d̄buit petitio dicte mee vxoꝛis vel heredis eius coꝛaʒ dicto pretoꝛe ꝙ̃tum ad dictas res eſtimatas niſi in vſu dicte mee vxoꝛiſ date fuiſſent per me: naʒ tunc ſemp̄ dicto legato cedent: ſiue ab ipſa vxoꝛe ſiue ab alio comparate fuerunt ⁊ mihi in dotem date eſtimate et a me in vſuʒ eius date ⁊ parate: ⁊ ita etiam relatum fuit apud quendam iuriſconſultum qui vocabatur adurbius valens. ¶ Rebus que. Legaui titio fundum titianum: ⁊ res que in eo fundo ſunt: certe cedent legato ille res que conſueuerunt eſſe in dicto fundo ꝙ̃uis per aliquem caſum nunc non ſint ibi: nō autem cedunt ea que nō ſolebāt ibi eſſe ꝙ̃uiſ ſint ibi nunc per aliquem caſuʒ. ⁊ hoc dicit hic. §. q ſatis bonus eſt. Uiuianus.

diſcipline traditū ⁊ poſtea in eum fundum[a] non reuerſum: an deberetur? Reſponſuʒ eſt ſi ſtudendi cā miſiſſet: non ꝙ de fundo euʒ alioꝛſum trāſferret deberi.

☞ Genus in medio poſitū ex precedentibus ⁊ ſequentibus reſtringitur. Barto.

¶ Mevi fili qꝛ iaʒ tibi maximaʒ partem facultatum dederim contentus[b] eſſe debes fundo ſemproniano cum ſuis inhabitātibus id eſt familia ⁊ que ibi erunt: queſitum eſt de nominibus debitoꝛum ⁊ nummis[c]. Eadem[d] epiſtolam talem miſit. Argentum omne[e] et ſuppellectilem quodcūq̄ʒ[f] habeo tibi do: ⁊ quicquid in predio ſemproniano habeo an ſuppellex que in alijs predijs vel domibus eſſet ad meuium[g] pertineret: ⁊ an ſerui quos ex eo fundo alijs legauit[h]? Reſponſum eſt[i] nomina et nummos[k] non videri deberi: niſi manifeſte de his quoq̄ʒ legandis voluntas defuncte approbaretur. Seruos[l] ex hiſdem fundis alijs datos[m] diminuiſſe[n] filij legatum de argento[o] ⁊ ſuppellectili que alibi eſſet eum cuius notio eſt eſtimaturum: vt id obtineat quod teſtatoꝛi placuiſſe a legatario probabitur[p].

☞ Ea vidētur eſſe in fundo que ibi ſunt vt perpetuo ſint.

¶ Predia quidam reliquit adiectis his verbis: vt a me poſſeſſa ſunt: ⁊ quecunq̄ʒ ibi erunt cū moriar: queſitum eſt de mancipijs que in his predijs moꝛata fuerunt[q]: vel operis ruſtici cauſa vel alterius officij / ceteriſq̄ʒ rebus q̃ ibi fuerunt in die moꝛtis / an ad legatarium pertinerent? Reſpondi ea omnia de quibus quereret̃ legata videri. ¶ Peto vt fundum meum campanianum geneſie alūne mee aſcribatis ducentoꝛum[r] aureoꝛum ita vti eſt: queritur an fundus ⁊ reliqua colonoꝛum mācipia ſi qua moꝛtis tempoꝛe in eū fuerint debeantur? Reſpondi reliqua quidem colonoꝛum non legata[s]: cetera vero videri his verbis ita vti eſt data.

a ¶ Fundum. mala videt̃ eſſe grammatica: ſed dic fundū lego tali cū inſtrumento ⁊ cum his que in eo erunt cum moꝛiar: vt j. de fun. inſtru. et inſtru. lega. l. ſeie. §. pamphile.

b ¶ Contentuſ. per quod videtur legaſſe: vt. ſ. ti. j. l. peto. in prin.

c ¶ Et nūmis. ſcʒ an contineantur legato: ⁊ hec eſt prima queſtio.

d ¶ Eadem. ſcilʒ mater teſtatrix: al's eidem ſcilicet filio. Accurſius.

e ¶ Omne. hic oꝛitur dubitatio ex eo quod ſubijcit quodcūq̄ʒ ⁊c.

f ¶ Quodcūq̄ʒ. ſcʒ argentum vel quācūq̄ʒ ſuppellectilem.

g ¶ Ad meuium pertineret. ſecunda queſtio.

h ¶ Alijs legauit. ſcʒ contineatur legato. ⁊ eſt tertia queſtio.

i ¶ Reſponſum eſt. reſponſio prime.

k ¶ Nūmos. quoſ habebat teſtatrix in alijs ſuis predijs ſ̄m quoſdā: imo quos habebat in predio ſemproniano ſʒ ad tēpus: vt. j. e. l. ſi choꝛus. §. j. ⁊ l. ſi ita. ⁊. ſ. ti. j. l. gaius. ⁊ de here. inſti. l. ex facto. §. reruʒ. ⁊. j. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. le. l. queſitum. §. papinianus.

l ¶ Seruos. reſpon. tertie queſtioni.

m ¶ Datos. i. relictos.

n ¶ Diminuiſſe. nam per ſpeciale derogatur generali: vt ⁊. ſ. eo. l. vxoꝛē. §. feliciſſimo. ⁊. j. de vi. triti. ⁊ oleo le. l. ij. ⁊ de aur. ⁊ argen. leg. l. j. ⁊ de pecu. le. l. ſeruo. ⁊. j. de ſuppel. leg. l. legata. in prin.

o ¶ De argento. Sol. ſecunde queſtionis.

p ¶ Probabitur. Sed quid in dubio? Reſpon. id tantum quod in predio ſemproniano habetur videtur relictum: nam et illa demonſtratio: et quicquid predio ſemproniano ⁊c. ſuperioꝛa poteſt reſtrigere: vt. j. de ꝑ ⁊ nu leg. l. nam quod. §. fina. Sed cōtra. j. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. le. l. queſitum. §. j. ⁊. j. de ali. leg. l. a filio. Sed ibi quia talis apparebat voluntas teſtatoꝛis: vel dic vt ī eis dixi. Accurſius.

☞ Appellatione materie non cōtinetur materiatum quod ad ſui materiam reuerti non poteſt. Bartolus.

¶ Illud foꝛtaſſis queſiturus eſt aliquis cur argenti appellatione etiam factum argentum comprehenderetur cum ſi marmoꝛ legatum eſſet: nihil preter rudem materiam † demonſtratum videri poſſet: cuius hec ratio traditur: quippe ea que talis nature ſunt vt ſepius in ſua poſſint redigi initia: ea[t] materie potentia iuncta[v] nunq̄ vires eius effugiant. ¶ Coccuʒ quod pꝛopꝛio nomine appellatur quin verſicoloꝛib⁹ cederet nemo dubitauit[x]: quin minus[y] poꝛro[z] coꝛatinum / aut inſiginū / aut melinum ſuo nomine q̄ coccum purpurave deſignatur.

☞ Res eſtimate in dotē date non continentur in legato empti vel parati ſi nō fuerunt ad vſum tradite. Bartolus.

¶ Cum vir ita legaſſet que vxoꝛis cauſa parata ſunt ei do lego: ego[a] apud pretoꝛem fideicom. petebam etiaʒ res eſtimatas † quarum pꝛecium in dotem erat: nec obtinui[b] quaſi teſtatoꝛ non ſenſiſſet de his rebus[c]. atquin ſi in vſu eius date ſint nihil intereſt ab ipſo an ab alio cōparate ſint. Poſtea apud bꝛunum valentem inueni ita relatum: mulier res eſtimatas in dotē dederat: ac deinde dotem marit⁹ ei legauerat his verbis: q̃ eius cauſa parata ſunt: emptaq̄ʒ eſſent: dixit emptoꝛum paratoꝛumq̄ʒ appellatione non contineri ea que in doteʒ data eſſent: niſi maritus eas res poſtea q̄ʒ ipſius facte eſſent / in vxoꝛis vſum conuertiſſet.

☞ Que caſualiter abſunt abeſſe nō vidētur: ⁊ que caſualiter adſunt adeſſe non videntur. Bartolus.

¶ Rebus que in fundo ſunt legatis accedunt etiā ea que tunc non ſunt ſi eſſe ſolēt: nec q̃ caſu ibi fuerunt legata exiſtimantur.

☞ Quod operatur gen⁹ quo ad omnes idem operatur particulare quo ad particularia. hoc dicit Bartolus.

Celſus. Lex. lxxvij.

Si choꝛus aut

q ¶ Fuerunt. non ad tempus ſʒ perpetuo deſtinata. ⁊ facit. j. de fun. īſtru. l. ſeie. §. fi. ⁊ l. p̄dia. §. j.

r ¶ Ducētoꝛum. i. pꝛo. cc. aureis vos heredes detis funduʒ alūne mee: qd̄ legatū valet: vt. ſ. titu. ij. l. et ſi equo. vel dic talem agrū q valet tātū: qꝛ foꝛte tantū emerat defunctus.

s ¶ Non legata. ſicut nec cetera que fuerunt ibi ad tempus. et facit. j. de fun. inſtru. ⁊ inſtru. leg. l. ſeie. §. fi. ⁊ l. pꝛedia.

t ¶ Ea. ſ. ſpecificata.

v ¶ Iuncta. oīa enim metalla ſuperant ſua ſpecificata potentia: quia nullo modo extinguuntur ſpecificatione: lana autem ⁊ cypꝛſſus ſiue marmoꝛ vincuntur a ſuis ſpecificatis cum ad ſua vltra non redeant initia: ⁊ plerūq̄ʒ vt lana et cypꝛeſſus et ſimilia vt farina nomen etiaʒ perdunt vel amittūt. metalla autē ⁊ ſi ſint ſpecificata ius habent ad rudē maſſam redeūdi nec nomen ſuum perdunt. nam ſi anulus eſt non minus aureus vocatur: ſed veſtis nunq̄ lana ſicut nauis cypꝛeſſi nō cypꝛeſſus dicitur. ⁊ facit. j. e. l. lana. ⁊ l. heres. §. j. ⁊ de aur. ⁊ arg. le. l. quitus. ij. ⁊. j. de acquir. re. do. l. in oībus. ⁊ l. ſequen. Itē facit. j. de aur. ⁊ ar. le. l. cum auruʒ. circa pꝛin. ⁊ l. ſi nō ſunt. §. j. Accurſius.

x ¶ Dubitauit. vt. ſ. e. l. ſi cui. §. penul.

y ¶ Quin minus. i. non.

z ¶ Poꝛro. pꝛo certe. etiā ſunt iſti coloꝛes pannoꝛū de quibus dixi. ſ. eod. l. ſi cui. §. fina.

a ¶ Ego. paulus aduocatus mulieris.

b ¶ Nec obtinui. al's obtinuit. ſ. mea opinio. cum ergo acquieſcat ſententie pauli: et in coꝛpoꝛe iuris ponitur: erit lex generalis. et facit. ſ. eo. l. hoc legatum. ⁊. j. de aur. ⁊ arg. leg. l. quintus. ⁊ ſtatim hic ſubijcit.

c ¶ Rebus. facit. j. eo. l. ſeruus q in fundo. cū ſuis cōcoꝛ. ⁊. ſ. eo. l. q ſaltū. ⁊. j. de vſufruc. leg. l. generali. §. j. ⁊. j. l. pꝛoxi. §. j. Accurſius.

Si choꝛus. ¶ Caſus. Legaui tibi choꝛum ſeruoꝛum: perinde poteris petere ſingulos ac ſi ſingulos tibi legaſſem ⁊ idem eſſet ſi legaſſem tibi familiam ſeruoꝛum. ¶ His verbis. Legaui titio fundum ſeianum ⁊ que ibi mobilia mea erunt me moꝛtuo. inuenit̃ in dicto fundo pecunia a me ibi repoſita cauſa mutuandi eam: et pecuniam quam ibi repoſui cauſa preſidij donec quibuſdam bellis oꝛtis in ciuitate me expediuiſſem. queritur nūquid iſte pecunie contineantur legato? Et dicitur ꝙ prima non. ſecunda ſic. ⁊ eſt rō: qꝛ pꝛima pecunia eſt ꝓpꝛia pecunia: ⁊ eſt

† Uidet̃ per hunc. §. derogari regule q̃ dicit ꝙ indefinita eq̄pollet vniuerſali. de quo vide in c. vt circa. ī glo. ſup̄ v̄. alioꝛū eccleſiaſticoꝛuʒ. extra de electio. lib. vj.

† Concoꝛ. glo. in ver. vſucap̄. ibi ſʒ ſi res eſtimate. trādūtur. tunc eſt emptio ⁊ vēditio. c. raynuti⁹. extra de teſta.

UNIVERSIDAD DE HUELVA

fragilis.i.valde mobilis: ⁊ ad hoc fuit a me poſita in dicto fundo: vt inde moueretur cauſa mutuandi: vt dictum eſt. ⁊ ideo nō eſt mirum ſi non continetur in dicto legato: ⁊ ita audiuit proculus dicētes ſenes ruſticos. ſecunda autem pecunia que fuit a me repoſita in dicto fundo cauſa preſidij dicitur peculium ⁊ non eſt fragilis: ⁊ ita mobilis ſicut prima: ⁊ ideo non eſt mirum ſi continetur in legato. ¶ Area. Legaui titio quandam meam arcam ⁊ poſtea feci ſuper ea domū ⁊ poſtea deſtruxi domū ⁊ remāſit area ſicut erat prius: certe debet legatario dicta area: quis ei non deberetur ſi dicta domꝰ deſtructa nō fuiſſet. ſed pone ꝙ legaui titio ſeruum meum ſtichū. poſtea heres meus manumiſit eū anteꝙ̄ traderet titio. et poſtea rediit in ſeruitutē dicti mei heredis: certe poterit eum titius legatarius petere: per factū eñ heredis puenit ad libertatem. Uiuianus.

¶ Si chorus. ſeruorum cantātium cū inſtrumento quodam muſico quod dicitur chorꝰ: hꝫ ⁊ alias ſignificationes: vt.ſ̄.de edi.edic.l.eiuſdem. Acc.

a ¶ Familia. ſeruorum: ſic ponitur.j.ſi fa.fur.fe.dicatur.

b ¶ Singuli. quo ad hoc vt omēs peti poſſint ⁊ legato cedūt quo ad quid: tamen aliud eſt. vt.ſ̄.tit.j.l.ij.⁊.iij.⁊.v.⁊.vj. Itē quo ad actionem de euictione: vt.ſ̄.tit.ij.l.ſi domus.§.j.et.ſ̄.de euictio.l.ſerui venditor.

c ¶ Factitaſſet. Id eſt facere cōſueuiſſet teſtator: al's factitaſſent .ſ. teſtatores: al's accidiſſet.

d ¶ Fragilē.i.de facili pōt perdi. ſic.C.de admini.tut.l.lex ꝗ tutores .§. fin.

e ¶ Reponeretur. habet ⁊ alias ſignificatiōes: vt not.ſ̄.de pec.in rub.⁊ facit ad.§.fi.j.e.l.ſi ita.cuꝫ ſuis concor.

† Qui facile ſ[illegible] rex noſcūt. ⁊ facit c. vi. cuꝫ glo. ſup ver. ſenē. canonicos. extra de offi. archi.

familia[a] legatur: perinde eſt quaſi ſinguli[b] homines legati ſint.

☞ Nummi repoſiti vt mutuo dent non videntur eſſe in loco: ſecus ſi vt ibi ppetuo ſint. Bartolus.

¶ His verbis que ibi mobilia erunt mea do lego: nūmos ibi repoſitos vt mutui darētur non eſſe legatos proculus ait. at eos quos preſidij cauſa repoſitos habet vt quibuſdam bellis ciuilibus factitaſſet[c]: eos legato contineri: ⁊ ſepe audiſſe ruſticos ſenes† ita dicētes: pecuniam ſine peculio fragilem[d] eſſe: peculium appellantes quod preſidij cauſa reponeretur[e]. ¶ Area legata ſi edificata medio tempore fuerit ac rurſus area ſit facta ꝙ̄ꝙ̄ tunc peti non poterat[f] / nūc tamen debet. ¶ Seruus quoqꝫ legatus ſi interim manumittatur: et poſtea factus ſit ſeruus: peti poteſt[g].

Idem. Lex. lxxviij.

Coniunctim heredes īſtitui aut coniunctim legari: hoc eſt totam hereditatem et tota legata eſſe ſingulis data partes autem concurſu fieri[h].

☞ Maſculinum genus concipit feminínum ⁊ non econtra. Bar.

Modeſtinus. Lex. lxxix.

Seruis legatis etiam ancillas deberi quidaꝫ recte putant: quaſi cōmune nomē[i] vtrūqꝫ ſexum contineat. ancillis vero legatis maſculos non deberi nemo dubitat: ſed pueris legatis etiam puelle debentur. Idem non eſſe in puellis pueros contineri dicendum eſt. Mulieribus vero legatis etiam virgines[k] debentur: ſicuti viris legatis etiaꝫ pueros deberi reſpōdet. Pecudibꝰ[l] autem legatis: ⁊ boues ⁊ cetera iumenta continentur. Armento[m] autem legato etiam boues contineri cōuenit: non etiam greges ouium ⁊ caprarum. ¶ Ouibus legatis neqꝫ agnos[n]: neqꝫ arietes ꝯtineri quidam recte exiſtimant. ouium vero grege legato: ⁊ arietes ⁊ agnos deberi nemo dubitat.

☞ Qui fugit dicitur eſſe in loco a quo fugit. Bartolus.

Idem. Lex. lxxx.

Seruus qui in fundo morari ſolitus erat: ſi fugerit (lꝫ poſt mortem teſtatoris apprehendatur) fundo legato vt inſtructus eſt etiam ipſe legato cedit[o].

Idem. Lex. lxxxi.

Quod his verbis relictū eſt: quicquid ex hereditate boniſve meis ad te puenerit cū morieris reſtituas fructꝰ quos heres viuus[p] percepit. Item queqꝫ fructuū vice[q] ſunt non venire placuiſſe: nec eñ quicꝙ̄ꝫ proponi[r] ex quo de his quoqꝫ reſtituendis teſtatricem rogaſſe probari poteſt.

☞ Appellatione poſterorū continentur liberi non liberti. Bartolus.

¶ Idem teſtator[s] qui libertis fideicommiſ. reliquerat ſubſtitutione iter eos facta expreſſit: vt poſt mortem extremi ad poſteros eorum pertineret: quero cum nemo alius ſit niſi libertus eius qui extremo mortuus eſt: an is ad fideicōmiſſuꝫ admitti debeat? Reſpō. poſterorum appellatione liberos

virgines debentur. ⁊ idem in maſculis: ſed ſi legaui ei pecudes meas cōtinentur boues ⁊ cetera iumenta: ſi autem legaui ei armentum ꝯtinētur boues ⁊ non oues ⁊ capre: ſi autem legaui ei oues meas non cōtinentur arietes ⁊ agni: quis continet legato grege ouium mearum. Uiuianus.

i ¶ Commune nomen. immo eſt maſculini ſexus. ſed hic dicit quaſi: et ſit ex legis interpretatione. ſic ergo maſculinum concipit femininum ſed non cōuertitur niſi in caſibus: vt not.ſ̄.titulo.j.l.ſi ita ſit ſcriptum. ⁊ facit ſ̄.eodem .l. qui duos. et j.de verborum ſignifica.l.deteſtatio.§.j.⁊ illa verba.§.pueri.⁊.ſ̄. ꝺ adop.l.hoc autem.§.j.

k ¶ Uirgines. vt ⁊ .j. de verborum ſignificatio.l. mulieris.in principio. et hoc large accepto vocabulo: al's pro corrupta tātum: vt.ſ̄. de edil. edic.l. queritur.§.mulierem. et de actio. empti.l. ex empto.§. ſi quis virginem. Accurſius.

l ¶ Pecudibꝰ. pecus pecudis vel pecoris generale nomē eſt ad ea que gregatim paſcunt: vt.ſ̄.e.l. legatis.§.pecoribus.

m ¶ Armento. facit.j.de verboruꝫ ſignifica.l. boues.in princi.

n ¶ Agnos. qui ſunt minores anno: niſi conſuetudo patrie aliter ſe habeat. vt.ſ̄.eo.l. cum quereretur.in prin.

Seruus. ¶ Caſus. Legaui titio fundum ſeianuꝫ ſicut inſtructus eſt de eo fundo: aufugit poſtea ſeruꝰ ſtichus: ⁊ poſt mortem meam capit eum heres meus. certe continetur in dicto legato dictus ſtichus. Uiuianus.

o ¶ Cedit. quia non intelligitur ibi morari vbi eſt in fuga. vt.ſ̄.de ſer. exportan.l.ſi titius. ⁊ facit j.e.l.ſi ita. cum ſuis concordantijs.

f ¶ Non poterat. contra videtur.ſ̄.titu.j.l.ſi aree.⁊.ſ̄.titu.ij.l.ſeruum filij.§.ſi aree. Sol. hic fuit mutata voluntas. vt ⁊ ibi. ⁊ in.l.ſeruum filij.§.ſi aree. plene not. Itē facit.j.de ſol.l.qui res.§.aream.⁊.j.de verb.oblig. inter ſtipulantem.§.ſacram.⁊.ſ̄.de vſufru.l.qui vſumfructum.in prin. ⁊.l.ſi non in area. Sed contra.ſ̄.quib.mo.vſufru.amit.l.repeti.§.fina. Sed aliud in vſufructu ſm Hug.

g ¶ Peti poteſt. al's peti non poteſt: ⁊ tunc nullū eſt contra. al's eſt peti pōt ⁊ tunc eſt contra.j.de ſolu.qui res.§.aream.⁊.j.de adi.lega.l.ſi ſeruus.in fi.⁊.l.cum ſeruus. Sol. vt no.in.d.§.aream. vel hic viuēte teſtatore rediit in ſeruitutem ⁊ poſtea ex voluntate noua voluit peruenire ad legatarium: vt dixi.ſ̄.proxi.§.⁊ eſt arg. huius ſolutionis.j.de adi.leg.l.iiij.⁊ facit.ſ̄.qui.mo.vſufru.amit.l.repeti.§.fi.⁊.l.quid tamen.§.j.⁊.ſ̄.ti.ij.l.filiuſfamilias.§.fi.⁊.ſ̄.proxi.§.cum ſuis concor.

Coniunctim. ¶ Caſus. Ita dixit teſtator. inſtituo mihi heredē titium ⁊ ſeium: certe quia coniuncti ſunt re ⁊ verbis: concurſu diuident hereditatem meā.i.per medium: ſed ⁊ ſi ita dicat teſtator. lego titio et ſeio fundum cornelianum erit idem in hoc legato quod dixi in hereditate. Uiuianus.

h ¶ Concurſu fieri. hoc autem contingit ſiue re et verbis ſiue re tantum: ſiue verbis tantum ſit coniunctio: vt.ſ̄.de vſufruc.l.j.§.interdum. ſed al's duo vltimi dicuntur diſiuncti: vt.C.de cadu.tollen.§.his ita. ⁊ facit ſ̄.eo.l.qui duos. ⁊ facit.j.eo.l.re coniuncti.⁊.j.de verborum ſignifica.l.triplici. Accurſius.

Seruis. ¶ Caſus Legaui titio ſeruos meos ſiue pueros ſiue non: certe continentur ancille: ſed non econtra.i. ancillis vel puellis legatis non continent ſerui ⁊ pueri. ſi autē legaui ei mulieres meas etiam

Quod his verbis. ¶ Caſus Inſtitui mihi heredeꝫ titium ⁊ ita ei dixi. quicquid ex hereditate boniſve meis ad te peruenerit reſtituas ſeio cum morieris. me mortuo tenuit titius bona mea per.x.an. ⁊ habuit inde fructus ⁊ pecoruꝫ fetus ⁊ deceſſit: nūquid tenetur heres titij dare fructus ſeio predictos ⁊ fetus? Et dicitur ꝙ non. ſed alia omnia ſic. Sed pone ꝙ in dicto teſtamēto reliqui quattuor meis libertis funduꝫ titianum per fideicōmiſſum et volui ⁊ dixi ꝙ ſi aliquis eorū decederet pars ſua dicti fundi ad alios ptineret. ⁊ cum extremus eorum deceſſerit: dixit ꝙ pertineret dictus fundus ad poſteros omnium dictorum libertorū. euenit ita ꝙ omnes liberti deceſſerunt ⁊ vltimo decedens non reliquit libertos ſed vnum libertū ſuum: nunquid libertus liberti extremi veniet ad fideicommiſſum? Et dicitur ꝙ non. Uiuianus.

p ¶ Uiuus. aliud ſi in hereditate eos inueniſſet: ⁊ aditionis tempore a defuncto forte: vel etiam ab ipſa hereditate dudum perceptos. R.

q ¶ Uice. que ſunt vice fructuū habes.ſ̄.de vſur.l.vſure.⁊.l.prediorūꝫ.et l.in pecudum.⁊.ſ̄.de peti.here.l.mercedes.

r ¶ Proponi. ſi teſtatoris mētem benigne exaudias lꝫ verbor rigor contra forte ſuadeat: vt.j.ad trebel.l.baliſta.⁊.ſ̄.de vſur.l.in fideicommiſſi.§.nōnunꝙ̄. Uel.l.illa baliſta, non obſtat: qꝛ ibi dixit teſtator quātacūqꝫ pecunia ex hereditate ſiue ex bonis meis ad eum peruenerit: at hic non dixit nomen pecunie. Item lex illa de vſuris non ob. qꝛ ibi aliud apparebat ex voluntate defuncti: ⁊ ex verbis eius. ⁊ facit.j.ti.ij.l.qui fructus. et j.ad trebel.l.heredes.in prin. Item contra.j.de dote preleg.l.iij.§.fin.in fi.§. Solu. vt ibi.

s ¶ Idem teſtator. vt ſi quis nollet alij haberent. Item vt altero deficiente ad alios. Item poſt mortem vltimi ad poſteros: nam liberi non liberti

UNIVERSIDAD DE HUELVA 2010